

2018-2019
HET CONCERTGEBOUW
AMSTERDAM

NTR.
ZATERDAG
MATINEE

een
concertserie
van

ntr:

RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST

GROOT
OMROEPKOOR

VERKOOP ABONNEMENTEN

(Online en telefonisch vanaf 27-2-2018)

www.concertgebouw.nl/series

ConcertgebouwSerieline 020 3059977

10.00 - 17.00 u

VERKOOP LOSSE KAARTEN

(Online en telefonisch vanaf 1-6-2018)

www.concertgebouw.nl/matinee

Concertgebouwlijn 0900 6718345

10.00 - 17.00 u (€ 1,00 p.g.)

Kassa ma - vr 13.00 - 19.00 u,

za - zo 10.00 - 19.00 u

De NTR ZaterdagMatinee is een productie van NTR, Stichting Omroep Muziek en NPO Radio 4, en wordt live uitgezonden op Radio 4. De radio-uitzendingen zijn maximaal drie maanden terug te luisteren via de website van Radio 4. Ga voor meer informatie naar zaterdagmatinee.nl en radio4.nl/concerten.

Een deel van de Matinees wordt geregistreerd voor beelduitzendingen op radio4.nl/live en het digitale themakanaal NPO Cultura.

Op NPO Radio 4 kunt u 24 uur per dag genieten van klassieke muziek. Met de juiste afwisseling van licht klassiek, actualiteiten, de nieuwste cd's en de beste concerten uit 's werelds concertzalen. Radio 4 neemt jaarlijks ruim 300 live concerten op, maar organiseert zelf ook drie concertseries: AVROTROS Vrijdagconcert, NTR ZaterdagMatinee en Het Zondagochtend Concert.

INFORMATIE OVER DE PROGRAMMERING & REACTIES

online zaterdagmatinee.nl
radio4.nl/concertagenda
Facebook NTR ZaterdagMatinee
Twitter @zaterdagmatinee

per email info@zaterdagmatinee.nl

postadres NTR ZaterdagMatinee
Postbus 125
1200 AC Hilversum
telefoon 035 6714176

manager Radio Filharmonisch Orkest & Groot Omroepkoor

Wouter den Hond

casting consultant **Christian Carlstedt**

programming AVROTROS Vrijdagconcert en omroepconcerten

in het Zondagochtend Concert **Astrid in 't Veld**

programming omroepconcerten Holland Festival

Robert Nasveld

programming NTR ZaterdagMatinee en artistiek leider

Kees Vlaardingbroek

directeur Stichting Omroep Muziek **Roland Kieft**

coverfoto: Ilona Plaum, Corner silhouet

PROGRAMMERING EN PRODUCTIE CONCERTSERIES NPO RADIO 4

productie **Manon Tuynman, Anita Wijnen**

redactie/vormgeving programmaboekjes, internet en redactie

brochure **Onno Schoonderwoerd**

radioredactie **Myrthe van Dijk**

presentatie NTR ZaterdagMatinee, NPO Radio 4

Hans Haffmans

eindredactie NTR Radio 4 **Peter Janssen**

marketing en communicatie **Marco van Es, Saskia Roos,**

Mary Fan Zandkamp

financiële administratie **Stichting Omroep Muziek**

inhoud

EEN 'REGENBOOG'
AAN PREMIÈRES

6

COMPONIST M/V
IN DE MATINEE

11

DE LAATSTE
BROEDERMOORD?

De operaserie
2018-2019

14

DRIEMAAL PABLO
HERAS-CASADO

18

SERIE
OPERA

27

SERIE
RFO & FRIENDS I

27

SERIE
RFO & FRIENDS II

35

SERIE
GOK & FRIENDS

43

SERIE
OUDE MUZIEK

49

SERIE
HEDENDAAGS

55

"Let us wage a glorious
struggle!"

Kees Vlaardingbroek

2

Variatie nr. 58!

Marwil Straat | Roland Kieft

4

Voorwoord Neelie Kroes

5

NTR ZaterdagMatinee op
radio en internet

20

Onze unieke ensembles

60

Fantasia en durf

64

Informatie en bestellen

67

Chronologisch overzicht

70

Colofon

74

Bestelformulier

75

“LET US WAGE A GLORIOUS STRUGGLE!”

(MALALA YOUSAFZAI – KATE WHITLEY)

Laat ik met de deur in huis vallen: de NTR ZaterdagMatinee is de concertserie waarin bij uitstek nieuw gecomponeerde en vergeten muziek te (her)ontdekken valt, en ja, als het gaat om vrouwelijke componisten is er nog ontzettend veel te (her)ontdekken. Met een politiek-correcte houding heeft het grote aantal premières van vrouwelijke componisten in dit Matinee-seizoen dus niets te maken. Met muzikale nieuwsgierigheid en met het feest van de ontdekking des te meer. Wie weet nog wie Camilla de Rossi was? Deze geniale vrouw, afkomstig uit Rome, componeerde in het eerste decennium van de achttiende eeuw vier grote oratoria voor het Weense hof. Op speciaal verzoek van de muzikaal uiterst begaafde Keizer Joseph I nog wel. Maar verder weten wij vrijwel niets over haar. Het wachten is op diepgaand archiefonderzoek. En haar muziek? Het feit dat haar meeslepende oratorium *Il sacrificio di Abramo* uit 1708 nu zijn eerste uitvoering in Nederland beleeft, spreekt boekdelen. Betekent de ontdekking van De Rossi dat haar mannelijke tijdgenoot en collega Johann Sebastian Bach nu van zijn voetstuk moet worden gehaald? Wat mij betreft absoluut niet. Ik begrijp volledig wat de filosoof Emil Cioran bedoelt wanneer hij schrijft

dat God Bach wel mag bedanken “omdat Bach het bestaan van God bewijst”. Maar de muziekgeschiedenis moet wel verrijkt en aangevuld worden met de namen van tal van vrouwelijke componisten die in veel gevallen tijdens en na hun leven zijn geconfronteerd met tegenwerking en veronachtzaming. Of zoals Neelie Kroes het uitdrukt: “vrouwen zijn op belangrijke momenten in de geschiedenis veel bepalender geweest dan algemeen bekend is”. In de muziekgeschiedenis is het niet anders. Tijd om opnieuw de balans op te maken, dus. Natuurlijk in de NTR ZaterdagMatinee.

Gegeven de bijzondere aandacht voor nieuw gecomponeerde muziek ligt daarbij het accent op het werk van vrouwen die de wereld dagelijks verrijken met nieuw werk. Sommigen, zoals Goebaidolina, Oestvolskaja, Unsuk Chin en Saariaho, behoren inmiddels tot de canon. Voor de meeste andere componistes geldt dat (nog) niet. Van de vier Nederlandse componistes die in opdracht van de NTR ZaterdagMatinee nieuwe werken schrijven, is Mayke Nas sinds haar uitverkiezing tot Componist des Vaderlands in oktober 2016 wellicht het meest bekend. Maar

de premières van de Nederlands-Griekse Calliope Tsoupaki, Mathilde Wantenaar en Rozalie Hirs spreken niet minder tot de verbeelding. Dat geldt overigens ook voor *Agamemnon*, het nieuwe orkestwerk van Louis Andriessen, dat de componist schreef voor het New York Philharmonic en dat kort na de wereldpremière in Amsterdam te horen zal zijn. Louis Andriessen wordt in 2019 80 jaar, een feit dat ook later in 2019 nog speciale aandacht zal krijgen. Dat het is gelukt *Agamemnon* zo snel in de Matinee te programmeren heeft natuurlijk alles te maken met het feit dat het Radio Filharmonisch Orkest (chef-dirigent: Markus Stenz) een van de dragers van de Matinee is. Net als het Groot Omroepkoor (koorleider: Klaas Stok), dat andere formidabele omroepensemble, excelleert het RFO in een uiterst breed repertoire, en niet in de laatste plaats in hedendaagse muziek. Veelzijdigheid en hoge kwaliteit typeren ook de carrière van Pablo Heras-Casado, een van de meest spraakmakende dirigenten van de jongere generatie. Samen met het RFO en het GOK opent hij het seizoen met *Boris Godoenov*, om daarna nog met twee verschillende gastensembles terug te keren. Zijn ‘residency’ geeft

dit Matineeseizoen een speciale kleur. “So etwas gibt es nirgendwo sonst auf der Welt”, schreef de Frankfurter Allgemeine Zeitung in 2014 over de NTR ZaterdagMatinee. Het geheim van de serie? Zonder de onmisbare steun van NPO Radio 4 en zendermanager Marwil Straat, de NTR en hoofdredacteur Wijnand Honig, NTR eindredacteur Radio 4 Peter Janssen, de AVROTROS en de Stichting Omroep Muziek onder leiding van Roland Kieft zou deze unieke serie niet zo kunnen floreren. Last but not least: de Matinee drijft op het beste concertpubliek ter wereld. Dat heb ik niet bedacht, dat heb ik Valery Gergiev en Sir Simon Rattle onafhankelijk van elkaar horen zeggen. Wij zien u graag weer terug in het 58ste Matinee-seizoen!

Kees Vlaardingebroek
artistiek leider Stichting Omroep
Muziek / programmeur
NTR ZaterdagMatinee

VARIATIE NR. 58!

Natuurlijk, dit NTR ZaterdagMatinee-seizoen is minstens zo mooi als de 57 voorgaande seizoenen. Maar als we één ding nog eens mogen roepen: we vinden het geweldig dat NPO Radio 4, NTR ZaterdagMatinee, Stichting Omroep Muziek, Groot Omroepkoor en Radio Filharmonisch Orkest gezamenlijk een concertserie en een wekelijkse radio-uitzending kunnen organiseren waar men in het land en internationaal met bewondering naar (uit)kijkt en luistert.

Juist doordat we beschikken over twee uitstekende en toegewijde eigen ensembles, juist doordat we u durven laten kennismaken met muziek die (bijna) niemand nog gehoord heeft, is de NTR ZaterdagMatinee de afgelopen decennia uitgegroeid tot de meest eigengereide, meest verrassende en meest beluisterde concertserie van Nederland.

Natuurlijk, zoiets roept iedereen graag. Maar waar elders vindt u zoveel ongehoord, bijzonder, veelal Nederlands werk voor grote bezetting? Welke andere concertserie biedt zoveel verrassingen?

Dat dit seizoen zoveel muziek van vrouwelijke componisten klinkt is in deze serie tegelijkertijd bijzonder en 'gewoon'. In de beeldende kunst is *gender* al nauwelijks een thema meer, maar vrouwelijke componisten en dirigenten? Laten we eens temeer bewijzen dat luisteren naar elkaar loont! Daarmee is het thema dus ook heel on-bijzonder: hier valt gezamenlijk iets te ontdekken, en dat doen we in de ZaterdagMatinee nu eenmaal uit volle overtuiging...

U, in de zaal, bent al net zo nieuwsgierig als wij, de makers. En thuis bereiken we honderdduizenden mede-liefhebbers: via de radio, online, via tv en internet. Om nog te zwijgen over de vele uitzendingen die door onze Europese partners worden overgenomen.

Met de NTR ZaterdagMatinee en Het Zondagochtend Concert in het Amsterdamse Concertgebouw, en met het AVROTROS Vrijdagconcert, Pieces of Tomorrow en Out of the Blue in het Utrechtse TivoliVredenburg, leveren we het bewijs dat klassieke muziek leeft. Een bekend ketchupmerk heeft 57 *variations*. Onze 58ste is zeker zo bijzonder...

Veel plezier in ons nieuwe seizoen!

Marwil Straat
zendermanager NPO Radio 4

Roland Kieft
directeur Stichting Omroep Muziek

EINDELIJK WORDT EENS BELICHT HOE BEPALEND VROUWEN ZIJN GEWEEST BIJ BELANGRIJKE MOMENTEN IN DE MUZIEKGESCHIEDENIS

Beste bezoekers van de ZaterdagMatinee,

Waar ik de afgelopen vijf decennia ook politiek en bestuurlijk werkzaam ben geweest, overal had de positie en de gelijkberechtiging van vrouwen mijn volle aandacht. Na mijn studie werd ik het eerste vrouwelijke bestuurslid van de Rotterdamse Kamer van Koophandel. Ook daarna had ik de twijfelachtige eer regelmatig de eerste Nederlandse vrouw in een functie te zijn, zoals toen ik Mario Monti opvolgde als EU-commissaris. Het illustreert met welke achterstand vrouwen te maken hebben gehad en nog steeds hebben, zelfs in het vrije Westen.

In de muziek en kunstwereld ligt het helaas niet veel anders. Van de topdirigenten van klassieke muziek is wereldwijd slechts vijf procent vrouw. Ik heb bewondering voor vrouwelijke dirigenten zoals Barbara Hannigan, Marin Alsop en Xian Zhang. Barbara Hannigan was de eerste vrouw in honderd jaar die "Last night of the Proms" mocht dirigeren. Xian Zhang inspireerde ook het Concertgebouworkest en viert nu triomfen in Philadelphia en Los Angeles. Marin Alsop is de mening toegedaan dat muziek de kracht heeft levens te veranderen. Er zijn mannelijke dirigenten, en heel belangrijke, die menen dat een orkest het prefereert een man op de bok te zien, want bij een aantrekkelijke vrouw op die plek denken ze vaak aan andere dingen...

Hopelijk zullen vrouwelijke componisten en dirigenten in de toekomst uitsluitend beoordeeld worden op de kwaliteit van hun werk.

Ik juich het dan ook van harte toe, dat de NTR ZaterdagMatinee, de vermaarde concertserie van de Publieke Omroep, in het seizoen 2018-2019 zoveel aandacht besteedt aan werken van vrouwelijke componisten uit heden en verleden. Eindelijk wordt eens belicht hoe bepalend vrouwen zijn geweest bij belangrijke momenten in de muziekgeschiedenis. Ook het feit dat er zo veel nieuw werk van jonge vrouwelijke componisten wordt uitgevoerd, spreekt mij enorm aan.

Ik beveel deze serie dan ook graag in uw aandacht aan, in het volle vertrouwen dat de ZaterdagMatinee ook na het seizoen 2018-2019 vrouwelijke componisten het podium zal bieden dat zij verdienen.

Neelie Kroes

Een veronderstelde vierde feministische golf, het recente #metoo-debat, de opkomst van een gender-neutrale regenboogtaal (in de top-3 als woord van het jaar 2017): de verhoudingen tussen man en vrouw veranderen in rap tempo en ten goede. Toch wekt de wereld van de klassieke muziek nog al te vaak de indruk een mannelijk bolwerk te zijn, waarin mannelijke dirigenten en componisten de dienst uitmaken. In het seizoen 2018-2019 mikt de NTR ZaterdagMatinee op gelijkwaardiger verhoudingen. Van de veertien premières op het programma werden er maar liefst negen geschreven door een vrouwelijke componist.

EEN 'REGENBOOG' AAN PREMIÈRES

Orkestrale vergezichten en Griekse tragedies

Ongerepte natuur en weidse landschappen vormen een voorname inspiratiebron voor de IJslandse componist **ANNA THORVALDSDOTTIR**.

De ruwgebolsterde klankmassa's in haar werk worden dikwijls vergeleken met kruiend ijs, sissende geisers of het geluid van de wind over de toendra. Neem *Aeriality*, een orkeststuk vol traag verkleurende klankwolken en verdampende timbre-niveaus. Of zoals Thorvaldsdottir het zelf omschrijft: "een zweefvlucht door het luchtruim met niet of nauwelijks iets om je aan vast te klampen".

Toen het New York Philharmonic Thorvaldsdottir in 2015 benoemde tot 'emerging composer' roemde voormalig chef-dirigent Alan Gilbert de "lichamelijke, pictoriale esthetiek" van haar

"compromisloze soundscapes". De nieuwe New Yorkse chef, Jaap van Zweden, vroeg na zijn benoeming meteen aan **LOUIS ANDRIESSEN** een nieuw werk voor zijn orkest te schrijven. Immers, na *Mysteriën* (2013) heeft Andriessen de smaak te pakken als het om symfonische noten gaat. Voor *Agamemnon*, een filmisch gedachte orkest-partituur, dook Andriessen diep in de epen en tragedies van de oude Grieken. Hoe hij uiteindelijk uitkwam bij de Myceense koning die de Grieken aanvoerde in de Trojaanse oorlog? Andriessen: "Eigenlijk is Agamemnon een heel ironische figuur. Hij is een nobel heerser, een onverschrokken strijder, maar ook een ordinaire ruziezoeker en sentimentele vrouwenman. Kijk, dan wordt het interessant." In *Agamemnon* maakt de titelheld zijn entree op klaoengeschal en daverende oorlogstrommels – uiteraard met een andriessense twist. Ook de snelvoetige Achilles passeert (onder anderen) de revue.

Apocalyptische klanken en wervelende variaties

Katholiek, componist, Schot. Dat is kort samengevat de drie-eenheid die **JAMES MACMILLAN** heet. Dat hij een grote affiniteit heeft met het symfonieorkest bleek maar weer eens in het

voorjaar van 2017 toen het Concertgebouworkest zijn virtuoos georkestreerde *Tromboneconcert* in première bracht. Ook in MacMillans orkeststuk *Woman of the Apocalypse* klinken wonderlijke timbre-mengsels, sacraal opgloeiende melodieën en hevige klankerupties. De componist zelf spreekt van een "soort symfonisch gedicht" in vijf zonder onderbreking gespeelde secties. Inspiratie putte MacMillan uit schilderijen van onder meer Albrecht Dürer, Pieter-Paul Rubens en William Blake over de aankondiging van de Dag des Oordeels.

Meer Britse noten klinken in een zevental wervelende orkest-variaties op een thema van Henry Purcell. De 'Britse Orpheus' schreef in de zeventiende eeuw maar liefst vier odes ter ere van Cecilia, patroonheilige van de muziek. *Hail! Bright Cecilia* uit 1692 is de bekendste en met onder meer hobo's, trompetten en pauken opvallend feestelijk georkestreerd. Het laat zich raden waarom het Britse BBC Music Magazine bij zijn tienjarig bestaan juist het thema van dit werk als uitgangspunt nam voor een

ludieke compositieopdracht. Het blad vroeg zeven componisten, onder wie **COLIN MATTHEWS**, **JUDITH WEIR** en **MAGNUS LINDBERG**, Purcells noten te onderwerpen aan een moderne *makeover*. Het resultaat: de bonte orkestsuite *Bright Cecilia: Variations on a theme by Purcell*.

Nieuwe (solo)concerten

In 1987 nam **CALLIOPE TSOUPAKI** de boot van het Griekse Patras en reisde via Avignon naar Amsterdam om bij Louis Andriessen te gaan studeren. 's Nachts voer ze langs de vuurtoren van Lefkas, het rotsige eiland waar volgens de overlevering de dichteres Sappho haar fatale sprong zou hebben gemaakt. Tsoupani herinnert zich het moment levendig, vooral het melancholische besef dat ze voor lange tijd afscheid nam van haar geboortegrond: "Het was een heel dubbele emotie. Ik ervoer een gevoel van diep verlies, maar ook een enorme kracht. Niet eerder was ik me zo scherp bewust van mijn Griekse identiteit. Alsof de oeroude stem van Sappho me influisterde wie ik was." Het is die dubbele gemoedstoestand die Tsoupani probeerde te vangen in een nieuwe compositie voor blokfluit, panfluit en orkest. Zelf spreekt ze van een "antifonische lamentatie", een golvende dialoog tussen solisten en ensemble over het verlangen de grenzen van tijd en ruimte te doen vervagen.

De Finse componist **KAIJA SAARIAHO** studeerde beeldende kunst voordat ze definitief voor de muziek koos. Feitelijk schildert ze nog steeds in haar composities, maar nu met timbre. Haar werk kent een sterk visuele ondertoon, waarin drama en retoriek het afleggen tegen kleurenpracht en licht- en donkerwerking. In het harpconcert *Trans* ontvouwt zich een sprookjesachtige klankwereld van flonkerende tokkeltonen, gonzende snaarresonanties en wervelende glissandi tegen een opmerkelijk licht georkestreerde achtergrond. Saariaho: "Het componeren van een harpconcert is een bijzondere uitdaging, want de delicate klank van het instrument wordt gemakkelijk overstemd. Niettemin heb ik geprobeerd het volle kleurspectrum van het orkest te gebruiken, terwijl de harp toch solistisch de ruimte krijgt. Tutti-passages zijn daarom zeldzaam. De muziek bestaat vooral uit dialogen tussen de solist en kleinere instrumentgroepen."

In vergelijking met een blokfluit, panfluit of harp koos de Russische componist **ALEXANDER RASKATOV** een gangbaarder solo-instrument voor *In excelsis*. In 2008 kreeg hij een verzoek van

het Dallas Symphony Orchestra: of hij een nieuw vioolconcert wilde schrijven voor concertmeester Emanuel Borok, die in 2009 de 400ste verjaardag van zijn Amati-viool zou vieren. Na een succesvolle wereldpremière in de VS zou *In excelsis* al in 2010 te horen zijn geweest tijdens het Holland Festival, ware het niet dat een hardnekkige schouderblessure van Jaap van Zweden roet in het eten gooide. Komend seizoen krijgt het werk bij de NTR ZaterdagMatinee zijn meer dan terechte herkansing. Maria Milstein, winnares van de Nederlandse Muziekprijs 2018, tekent voor de solorol.

Krachtige koormuziek

In 2012 werd de vijftienjarige Malala Yousafzai in haar hoofd geschoten door de Taliban. Wonder boven wonder overleefde de Afghaanse de aanslag, waarna zij zich wereldwijd ontpopte tot een onvermoeibaar pleitbezorgster van vrouwenrechten. Het feit dat zij in 2014 de Nobelprijs voor de Vrede kreeg toegekend spreekt boekdelen.

De Britse componist **KATE WHITLEY** vond het hoog tijd voor een eerbetoon en maakte met *Speak Out*, voor koor, kinderkoor en orkest, een zetting van de indrukwekkende speech die Malala in 2013 gaf voor de Verenigde Naties. "Ik ben diverse keren door de tekst gegaan en heb losse passages verweven tot een kort gedicht", vertelt Whitley over haar werkwijze. Ook op zichzelf blaken Malala's zinnen van zeggingskracht: "Let us pick up our books and our pens, let us wage a glorious struggle."

UNSUK CHIN won vorig jaar de prestigieuze Wihuri Sibelius Prize. In een promotiefilmpje doet de Koreaanse een boekje open over haar inspiratiebron-

nen: "Naast de muziek is fysica mijn grote passie. Ik lees veel over de grote vragen: Waar komen we vandaan? Waarom is de wereld zoals ze is? En wat houdt haar op het grootste en kleinste niveau bijeen?" Soortgelijke thema's vormen het uitgangspunt voor *Le chant des enfants des étoiles* voor koor, kinderkoor, symfonieorkest en orgel. Chin putte naar eigen zeggen inspiratie uit de gedachte dat alle mensen sterrenstof zijn en bestaan uit materie die miljarden jaren geleden werd gevormd door exploderende sterren. Voor de koortekst greep zij terug op verschillende twintigste-eeuwse dichters die in hun werk galactische fenomenen beschrijven. Dat Chin als geen ander weet hoe je componeert voor stem, mag blijken uit ijzersterke stukken als *Cantatrix sopránica*, *Alice in Wonderland* en *Le silence des sirènes*.

Ook de jonge Amsterdamse componist **MATHILDE WANTENAAR** heeft een affiniteit met de menselijke stem. Na haar compositiestudies aan het Conservatorium van Amsterdam ging zij zang studeren aan het Koninklijk Conservatorium in Den Haag. Logisch dus dat vocale muziek een belangrijke rol inneemt op haar werkenlijst: van haar kameropera *Personar* tot een recent stuk in wording voor sopraan en het Nederlands Studenten Kamerorkest. In het seizoen 2018-2019 maakt Wantenaar haar debuut in de NTR ZaterdagMatinee met een nieuwe compositie voor het Groot Omroepkoor. Een wereldpremière om naar uit te kijken.

Grensverkenningen

De Duitse componist **CAROLA BAUCKHOLT** is naar eigen zeggen gefascineerd door de werking van de menselijke perceptie. Haar werk dwingt de luisteraar heel precies te luisteren en waar te nemen. Bauckholts muziek ontvouwt zich dikwijls op het grensgebied tussen toon en ruis, muziek en

theater, klank en stilte. Neem haar ensemblestuk *Schlammflocke* (2010), waarin zij teruggrijpt op "het rijke symfonieorkest van het dierenrijk", aldus de Duitse muziekpers. Het werk zuigt de luisteraar mee in een akoestische wildernis, maar gaandeweg verdichten de natuurgeluiden zich tot een muzikale textuur.

Ook **SANDER GERMANUS** slecht grenzen in zijn muziek: die tussen toonhoogtes. Dat doet hij met zogenaamde microtonen, zeg maar de zeer kleine toonsafstanden die tussen de pianotoetsen liggen. Door minutieuze verhogingen en verlagingen hangen Germanus' partituren altijd iets uit het lood. Welluidende harmonieën en akkoordprogressies worden vloeibaar, rekken uit, krimpen in en krijgen zo een hallucinante uitwerking op de luisteraar. Muziek als een auditieve paddotrip. Niet voor niets luidt Germanus' motto: "Don't do drugs, just listen to my music!". Immers: "Van alle hallucinogene stimuli leiden diegene die het menselijk lichaam via het oor bereiken tot de mooiste en meest vervreemdende ervaringen." Voor zijn nieuwe stuk voor Ensemble Musikfabrik wil Germanus het akoestische klankenpalet van het gezelschap uitbreiden met een synthesizer en geeft hij zijn eigen draai aan elementen uit de popmuziek. Dat wordt geheid een muzikale trip *down the rabbit hole*.

Koperklanken en mechaniekjes

De Nederlandse **ROZALIE HIRS** schrijft eveneens een nieuw werk voor Musikfabrik. Het stuk vormt het laatste deel van haar trilogie *parallel world* (2017-2019), waarvoor zij eerder 'parallel world [breathing]' componeerde voor leden van het Concertgebouworkest, evenals een dubbelharpconcert voor Askol|Schönberg. Hirs' muziek getuigt van een groot gevoel voor klank; een erfenis van de Franse spectralist Tristan Murail die haar in New York inwijdde in de geheimen van boventonen,

formanten, deeltönen en andere elementaire deeltjes van de klank. "Mijn nieuwe werk is zowel een Frans spectraal als een minimalistisch stuk", aldus Hirs. "Het is muziek die bestaat uit tedere kleuren van in elkaar versmelende koperklanken, maar die ook een groot gevoel van continuïteit geeft, van meegevoerd worden door de tijd."

MAYKE NAS schrijft een nieuw stuk voor Asko|Schönberg: *A Horseless Carriage*, vernoemd naar de eerste auto. "Het ontwerp van die voertuigen was nog nauw verwant aan de koets", vertelt ze. "Weliswaar waren de paarden vervangen door een motor, de carrosserie met kenmerkende hoge zit bleef in eerste instantie ongewijzigd. De eerste auto laat zien dat vernieuwing vaak voortkomt uit wat er al is. Als componist vind ik dat een fascinerende gedachte."

Ook in Nas' eigen werk vormt bestaand materiaal dikwijls het uitgangspunt. In *La belle chocolatière* zoomt ze microtonaal in op Debussy's *Images*. *I Delayed People's Flights By Walking Slowly In Narrow Hallways*, voor vier schoolborden en live elektronica, is gebaseerd op de monoloog *Selbstbeziehung* van Peter Handke.

Welke 'vonkjes' er ten grondslag liggen aan haar nieuwe partituur houdt Nas nog even geheim, al zal het een energiek stuk worden waarin het ensemble fungeert als een dolgedraaid mechaniekje. "Bij die vroege auto's denk ik meteen aan Henry Ford en zijn lopende-bandsysteem. In *A Horseless Carriage* wil ik daar een speelse muzikale invulling aan geven."

JOEP CHRISTENHUSZ

NIEUWE MUZIEK IN 2018-2019

Andriessen Agamemnon (NP) | 19 jan | HEDENDAAGS-2

Bauckholt Schlammflocke (NP) | 18 mei | HEDENDAAGS-4

Chin Le chant des enfants des étoiles (NP) | 19 jan | HEDENDAAGS-2

Germanus nieuw werk (WP) | 18 mei | HEDENDAAGS-4

Hirs nieuw werk (WP) | 18 mei | HEDENDAAGS-4

MacMillan Woman of the Apocalypse (NP) | 22 sep | HEDENDAAGS-1

Matthews/Weir/Ruders/Sawer/Torke/Payne/Lindberg Bright Cecilia variations (NP) | 22 sep | HEDENDAAGS-1

Nas Horseless Carriage (WP) | 6 apr | RFO & FRIENDS II-5

Raskatov In excelsis (NP) | 30 mrt | RFO & FRIENDS I-5

Saariaho Trans (NP) | 1 dec | RFO & FRIENDS II-2

Thorvaldsdottir Aeriality (NP) | 16 mrt | RFO & FRIENDS II-4

Tsoupaki Salto di Saffo (WP) | 6 okt | RFO & FRIENDS II-1

Wantenaar nieuw werk (WP) | 23 mrt | HEDENDAAGS-3

Whitley Speak out (NP) | 16 feb | GOK & FRIENDS-3

COMPONIST M/V IN DE MATINEE

Al vele jaren wordt verwoed gediscussieerd over de (on)zichtbaarheid van vrouwelijke componisten op de concertpodia. Ook in de annalen van de NTR ZaterdagMatinee zijn zij niet bepaald sterk vertegenwoordigd. Daar komt vanaf dit seizoen verandering in. Naast vertrouwde gezichten zijn er nieuwkomers; anderen keren na jaren van afwezigheid terug in de programmering.

Lang weggeweest: Boulanger en Tsoupaki

In 1983 klonk voor de tweede en laatste keer muziek van de jonggestorven **LILI BOULANGER** (1893-1918). Zij won als eerste vrouw de felbegeerde Prix de Rome en gold in haar tijd als een

van de belangrijkste Franse componisten. Haar scherp gearticuleerde en kleurrijke muziek kan zich meten met Claude Debussy en Maurice Ravel, maar heeft een meer geladen, vaak weemoedige ondertoon. Deze wortelt wellicht in haar deels Slavische achtergrond: haar moeder was een Russische prinses. Boulanger componeerde *Du fond de l'abîme*, een zetting van psalm 130, in 1917 in de wetenschap dat zij niet lang meer te leven had. Ze was haar hele leven ziekelijk en componeerde hiermee als het ware haar eigen requiem. Het is een intense weelucht van een mens op zoek naar een sprankje licht. Luide, hemelwaarts gerichte uithalen op de woorden 'Jaweh' en 'Adonai' klinken tegelijkertijd wanhopig en woedend. Alsof de componist God driftig door elkaar schudt omdat hij weigert haar smeekbeden te verhoren.

Ook **CALLIOPE TSOUPAKI** (1963) keert na lange tijd terug: haar *Orphic Fields* voor fluit, twee harpen en twee piano's beleefde 25 jaar geleden zijn wereld-

première. Zoals in veel van haar muziek putte de componist hiervoor inspiratie uit haar Griekse achtergrond. Dat geldt ook voor haar nieuwe dubbelconcert voor panfluit, blokfluit en orkest, *Salto di Saffo*. Tsoupaki kwam in 1988 vanuit Griekenland naar Nederland, waar zij compositie studeerde bij Louis Andriessen. Toch past haar muziek beslist niet in het vakje 'Haagse School'. In plaats van de hiervoor zo kenmerkende, sterk met elkaar contrasterende klankblokken, creëert Tsoupaki organische klankweefsels met een grote emotionele zeggingskracht. *Salto di Saffo* verklankt de weemoed die zij voelde toen ze dertig jaar geleden een onzekere toekomst tegemoet voer. De van oudsher met de Griekse mythologie geassocieerde panfluit en blokfluit vertegenwoordigen de stem van Sappho. "Het is alsof zij mij toeroept vanuit een voorhistorisch, ongekend verleden, daarom gebruik ik vloeiende, antiek-

Griekse modi. Het muzikale materiaal ondergaat een voortdurende metamorfose, vergelijkbaar met de over elkaar buitende golven van de zee."

Matineedebut: Carola Bauckholt

Een nieuw gezicht in de programmering is **CAROLA BAUCKHOLT** (1959). Spelen in het werk van Tsoupaki melodie, harmonie en ritme een belangrijke rol, haar Duitse collega put graag uit 'onmuzikale' bronnen. Het kleppen van een roestig uithangbord, het angstaanjagende gehuil van wolven, het piepen van een deur of het gestotter van een haperende benzinemotor, Bauckholt hoort er muziek in. Zij bedenkt de meest inventieve speelwijzen en paart een aangenaam soort vervreemding aan een verfrissend gevoel voor humor. Zij maakt haar Matineedebut met *Schlammflocke* ('slibvlokken'), geïnspireerd op de micro-organismen die actief zijn in waterzuiveringsinstallaties.

Nieuwkomer uit begin achttiende eeuw

Met *Il sacrificio di Abramo* klinkt ook voor het eerst muziek van **CAMILLA DE ROSSI**, van wie weinig meer bekend is dan dat zij begin achttiende eeuw actief was in Wenen. Uit de omschrijving 'Romana' op de titelpagina's van haar partituren leiden we af dat zij waarschijnlijk geboren werd in Rome. Hoewel ze niet in dienst was van Keizer Joseph I, gaf hij haar in 1707 opdracht voor het oratorium *Santa Beatrice d'Este*. Een jaar later stond *Il sacrificio di Abramo* op de lessenaars van de Weense hofkapel. De hovelingen waren goed bekend met de dramatische thematiek van Abraham die zijn zoon Isaac aan God moet offeren. Al in 1660 had Keizer Leopold I zelf hieraan een oratorium gewijd, onder dezelfde titel maar op een ander libretto.

Camilla de Rossi gebruikt een tekst van Francesco Maria Dario, die vier personen opvoert. Centraal staan Abraham (tenor) en zijn zoon Isaac (altus); kleinere rollen zijn er voor Sara, de echtgenote van Abraham en een engel (beide sopraan). Rossi schrijft soepele recitatieven en ontroerende aria's, soms begeleid door twee chalumeaus. Opmerkelijk,

want deze voorloper van de klarinet was pas een jaar eerder in Wenen geïntroduceerd.

Kaija Saariaho en Unsuk Chin

De Fins-Franse **KAIJA SAARIAHO** (1952) keert na zeventien jaar terug in de programmering. In 2002 tekenden het Radio Symfonie Orkest, Cappella Amsterdam en de sopraan Valdine Andersen voor haar iriserende liederencyclus *Château de l'âme*. Saariaho is een meester in het boetseren met klankkleuren en creëert vaak feeëriekere sferen waarin plaats en tijd geen rol lijken te spelen. Naast de Nederlandse première van haar harpconcert *Trans* klinkt dit seizoen haar in 2013 gecomponeerde *Ciel d'hiver*. Dit hypnotiserende stuk vol flonkerend sterrenlicht en onderaards geraas is een bewerking van het middendeel uit haar orkestwerk *Orion*.

Sterren spelen ook een rol in *Le chant des enfants et étoiles* van haar Koreaans-Duitse collega **UNSUK CHIN** (1961) dat zijn Nederlandse première beleeft. Chin was voor het eerst te gast in 2004 met haar *Dubbelconcert voor piano, slagwerk en ensemble* en voor het laatst in 2016 met haar *Klarinetconcert*. Opgeleid in Duitsland ontwikkelde zij al snel een eigen stem door haar Koreaanse achtergrond te verweven met moderne compositie-technieken.

Voor haar ensemblestuk *Gougalon* liet zij zich inspireren door het straattoneel uit haar jeugd. De titel is echter ontleend aan het Oud-Duits en is verwant aan het Nederlandse 'goochelen'. Chin schildert met bijzondere klankeffecten hilarische taferelen. Zoals de schijnbaar kraaivalse glissandi in 'Lamento van de kale zangeres' en het suggestief klepperende slagwerk in 'De grijnzende waarzegger met het valse gebit'.

Rusland: Goebaidoelina en Oestvolkskaja

De Russische **GALINA OESTVOLSKAJA** (1919-2006) is inmiddels een *household name*. Toch is het alweer vijftien jaar geleden dat Reinbert de Leeuw haar

beukende *Vijfde pianosonate* uitvoerde. Eerder klonk haar *Compositie no.2, 'Dies Irae'*, waarin met een moker op een houten kist getimmerd wordt. Dergelijke stukken doen haar bijnaam 'de vrouw met de hamer' eer aan. Oestvolkskaja toont een heel ander gezicht in *De droom van Stepan Razin* voor orkest en bariton. Dit vroege werk bezingt de gelijknamige Kozakkenleider die in de zeventiende eeuw rebelleerde tegen de Russische overheid. Ironisch genoeg passen de lyrische melodieën, heroïsche fanfares en opzwepende Kozakkenritmes naadloos in het door de Sovjets opgelegde socialistisch-realisme. De apparatsjiks waren er kennelijk zeer mee ingenomen: in 1949 werd het stuk twee avonden op rij gespeeld bij de opening van het nieuwe seizoen in de Grote Zaal van het Leningrads Filharmonisch Orkest.

Helemaal vertrouwd is de naam van haar landgenote **SOFIA GOEBAIDOELINA** (1931), bij wie elke noot ontspruit aan een diepgeworteld geloof in de verbondenheid van de mens met het universum. Naar eigen zeggen kweekt zij haar muziek op uit de stilte. Als een muzikale sjamaan weeft zij bezwerende structuren uit aforistische, maar altijd samenhangende frasen. Typerend zijn de breekbare, schijnbaar uit het niets ontstane klanken die haast ongemerkt aanzwellen tot orkaankracht. Dat geldt ook voor het op een loflied van Franciscus van Assisi gebaseerde *Sonnengesang* voor cello, slagwerk en kamerkoor. De cellist gaat hierin een gepassioneerd betoog aan met engelachtig hoge vrouwenstemmen en lage, gregoriaans dan wel Russisch-orthodox aandoende mannenstemmen. De trage pas, tinkelende cimbaaltjes

en gonzende buisklokken dragen bij aan het sterk rituele karakter.

De Russisch-Tataarse brak begin jaren tachtig internationaal door met haar voor Gidon Kremer gecomponeerde vioolconcert *Offertorium*, dat is geïnspireerd op *Musikalisches Opfer* van Bach. Het thema hiervan wordt in de loop van het stuk noot voor noot 'geofferd', waarna het achterstevoren weer wordt opgebouwd. De solopartij wordt gespeeld door Simone Lamsma, die in 2011 tekende voor een hoog geprezen en inmiddels op cd verschenen uitvoering van Goebaidoelina's tweede vioolconcert, *In tempus praesens*.

THEA DERKS

Zie voor de nieuwste muziek ook het artikel *Een 'regenboog' aan premières* (pagina 6)

VROUWELIJKE COMPONISTEN IN 2018-2019

Bauckholt Schlammflocke (NP) | 18 mei | **HEDEDAAGS-4**

Boulanger Du fond de l'abîme (Psalm 130) | 10 nov | **GOK & FRIENDS-1**

Chin Le chant des enfants des étoiles (NP) | 19 jan | **HEDEDAAGS-2**

Chin Gougalon | 18 mei | **HEDEDAAGS-4**

Goebaidoelina Offertorium | 2 feb | **RFO & FRIENDS II-3**

Goebaidoelina Sonnengesang | 23 mrt | **HEDEDAAGS-3**

Hirs nieuw werk (WP) | 18 mei | **HEDEDAAGS-4**

Weir & Matthews/Ruders/Sawer/Torke/Payne/Lindberg Bright Cecilia variations (NP) | 22 sep | **HEDEDAAGS-1**

Nas Horseless Carriage (WP) | 6 apr | **RFO & FRIENDS II-5**

Oestvolkskaja De droom van Stepan Razin | 12 jan | **RFO & FRIENDS I-3**

De Rossi Il sacrificio di Abramo (NP) | 13 okt | **OUDE MUZIEK-1**

Saariaho Ciel d'hiver | 11 mei | **RFO & FRIENDS I-6**

Saariaho Trans (NP) | 1 dec | **RFO & FRIENDS II-2**

Thorvaldsdottir Aeriality (NP) | 16 mrt | **RFO & FRIENDS II-4**

Tsoupaki Salto di Saffo (WP) | 6 okt | **RFO & FRIENDS II-1**

Wantenaar nieuw werk (WP) | 23 mrt | **HEDEDAAGS-3**

Whitley Speak out (NP) | 16 feb | **GOK & FRIENDS-3**

DE LAATSTE BROEDERMORDE?

Scarlatti's bijna-opera

Laten we bij het begin beginnen. *Il primo omicidio*, de eerste moord. Welke was dat? Die van Kaïn op Abel. Deze twee zonen van Adam en Eva hadden elk een deel van het noodzakelijke levensonderhoud op zich genomen: Kaïn was een noeste landbouwer geworden, werkend in het zweet zijns aanschijns. Abel was herder. Hij hoedde de kudde schapen. Dan doet zich een eerste geval van vermeende maatschappelijke ongelijkheid voor. Kaïn vindt dat hij harder moet werken dan de in zijn ogen lanterfantende Abel. God erkent vervolgens wel de offergaven van Abel, maar niet die van Kaïn. Uit woede hierover doodt die zijn broer met het kaakbeen van een schaap. 'En de HEERE zeide tot Kaïn: Waar is Abel, uw broeder? En hij zeide: Ik weet het niet; ben ik mijns broeders hoeder?' In Alessandro Scarlatti's oratorium *Il primo omicidio* klinkt deze onheilspellende uitspraak eveneens: 'Forse del fratel mio il custode son io?' De eerste mensenmoord had hiermee plaatsgevonden, en het zou niet de laatste zijn.

ALESSANDRO SCARLATTI (1660-1725) moet niet worden verward met zijn zoon Domenico Scarlatti, bekend van zijn meer dan vijfhonderd klaversonates. Alessandro was in zijn tijd een bekend

componist van zo'n honderd opera's en tientallen oratoria en missen. Hij werd geboren in Palermo maar was vooral actief in Napels en Rome. Daarmee vertegenwoordigde hij in de vroege barokmuziek de Zuid-Italiaanse school, naast Venetië in het noorden. Muziekhistorisch is hij van groot belang geweest, met een grote invloed op Vivaldi en zeker ook op Händel, die beide een generatie jonger zijn. Scarlatti ontwikkelde de Italiaanse ouverture in drie delen (snel-langzaam-snel), die ook in *Il primo omicidio* te horen is. Hij gaf het orkest een grotere rol en introduceerde het begeleide recitatief, een expressieve en emotionele orkestrale uitbreiding van het gebruikelijke 'recitativo secco'.

In 1707 vond de eerste uitvoering van *Il primo omicidio* in Venetië plaats, op een libretto van waarschijnlijk de Romeinse kardinaal Pietro Ottoboni. Scarlatti was naar Venetië gelokt, het muzikale centrum van Europa, voor de uitvoering van twee van zijn nieuwe opera's. Hij maakte van de gelegenheid gebruik om ook dit oratorium voor een privé-uitvoering te schrijven. Toch horen we in deze sacrale compositie eigenlijk een verkapte opera, met aria's en duetten, maar geen koor trouwens. Interessant is de stemverdeling. De ouders, Adam en Eva, zijn geschreven voor tenor en sopraan. Hun twee zonen hebben ook hoge stemtypes: Kaïn is een alt en Abel is een sopraan. De Stem van God is eveneens in altligging geschreven, zodat de hoge autoriteit door een hoog stemtype wordt vertegenwoordigd. De feminiene stem was dus dominant. Alleen de slechterik in dit Bijbelse verhaal, de duivelse Lucifer, die hier Kaïn verleidt, is een basstem. Waarschijnlijk werden in Venetië, waar in tegenstelling tot de Kerkelijke staat wel altijd vrouwen mochten optreden, de hoge stemmen bezet door zowel vrouwen als castraten. Ook mannen die met een kopstem zongen, onze huidige countertenors, kende men in de achttiende eeuw al.

De opera verovert Engeland

Enkele decennia eerder, in de jaren rond 1680-1690 kwamen de eerste barokopera's tot stand in Engeland. **JOHN BLOW** beet in 1683 het spits af met *Venus and Adonis*. Hier geen broedermoord, maar Venus stuurt haar geliefde Adonis, een jager, wel ongewild de dood in. Op jacht wordt hij overrompeld door een everzwijn. Vijf jaar later, in 1688, schrijft **HENRY PURCELL** naar het voorbeeld van Blow zijn beroemde *Dido and Aeneas*. De cultuur van de castraatzangers was nog niet tot Engeland doorgedrongen – dat zou pas met Händel gebeuren – en daarom is de held van het verhaal, Aeneas, een tenor of hoge bariton. Met deze werken nestelde de opera zich voorgoed op het Britse eiland.

Vivaldi's meesterzet

Twee jaar na *Il primo omicidio* zou in hetzelfde theater waar ook Scarlatti's Venetiaanse opera's werden uitgevoerd, het Teatro San Giovanni Grisostomo, Händels *Agrippina* worden gespeeld. Dit was het grootste en belangrijkste van de zes à zeven operagebouwen in de stad. Een relatieve nieuwkomer en buitenstaander – we zouden vandaag zeggen een upstart of parvenu – als **ANTONIO VIVALDI** (1678-1741) was niet welkom in dat theater. Die moest het doen met minder prominente locaties, zoals het Teatro Sant'Angelo, waar in 1734 zijn *L'Olimpiade* in première ging. Maar met deze opera haalt hij een bijzondere meesterstroke uit. Behalve met een minder prominent theater moest de componist het gewoonlijk ook doen met minder prestigieuze librettisten. Voor *L'Olimpiade* gebruikt hij echter een tekst van de belangrijkste dichter van dat moment, Pietro Metastasio, een schrijver van hoogstaande en complexe libretto's, die alleen door de beste componisten vooral buiten Venetië op muziek werden gezet. De keuze voor deze tekst was een tactische. Vivaldi was vijf jaar niet meer werkzaam geweest in de lagunestad en hij wilde met niets minder terugkeren dan een eclatant succes. Hij wist eveneens dat het Venetiaanse muziekdrama in die tijd al sterk werd overheerst de Napolitaanse stijl, waarin vocale virtuositeit belangrijker werd gevonden dan dramatische geloofwaardigheid. Mét een libretto uit die stijl en mét gebruikmaking van Napolitaanse elementen laat hij zien dat het waarachtige Venetiaanse muziekdrama nog steeds springlevend is. De meest virtuoze en daarmee meest Napolitaanse rollen werden gegeven aan de karakters van prins Megacle en Aminta, beide gezongen door geliefde castraten. Twee belangrijke mannelijke rollen werden dus gezongen door castraatstemmen. Opvallend is dat een derde belangrijke mannenrol werd gezongen door een vrouwelijke alt in travestie. Maar ook dit bevestigt de muzikale én maatschappelijke superioriteit van

de hoge stem. Gevolg van dit alles was dat Vivaldi een jaar later bij een van de meest prestigieuze theaters van Venetië werd uitgenodigd voor zijn volgende opera.

'Va, pensiero...': Nabucco!

Hoewel de Bijbel in de opera een veel minder grote rol speelt dan in de oratorium-traditie, vormde een oudtestamenteel Bijbelverhaal de basis voor de eerste succesvolle opera van **GIUSEPPE**

VERDI (1813-1901), *Nabucco*. Het werk is gebaseerd op de verhalen rond de Assyrische heerser Nebukadnezar. Net als het gegeven van Kaïn en Abel bevatte *Nabucco* een sterke moralistische toon. De koning onderdrukte de Joden, en werd vervolgens voor zijn vermeende goddelijkheid ernstig gestraft. Werd Kaïn geplaagd met een lang werkzaam en berouwvol leven, Nabucco wordt door God waanzinnig gemaakt voor zijn hoogmoed – waar hij trouwens op slag weer van geneest als hij het 'ware geloof' erkent.

Wat echter drastisch was veranderd in de negentiende eeuw, was de positie van de zangstemmen. De castraat had in 1842, het jaar van de première van Verdi's opera, allang het loodje gelegd, door een combinatie van ethische onwenselijkheid en veranderende esthetische opvattingen. Vrouwenrollen bleven belangrijk, maar machthebbers en autoriteiten konden alleen nog maar gezongen worden door lage mannenstemmen. Koning Nabucco is een bariton terwijl de hogepriester van de Joden zowel als die van de Assyriërs een bas is. Met de twee vrouwenrollen in zijn opera speelde de componist een prachtig vocaal-psychologisch spel: de onschuldige koningsdochter Fenena is een lyrische mezzosopraan, terwijl de boosaardige intrigante Abigail voor een dramatische coloratuursopraan is geschreven.

Er is nog een andere sterke vocale factor in *Nabucco* aanwezig, en dat is het koor. De koorzangers representeren de twee volkeren die in de opera tegenover elkaar staan: de Hebreërs en de Assyriërs. De sentimenten en standpunten van de solisten

vinden telkens hun echo of reactie in de koorscènes, en het is haast alsof de tegengestelde belangen van de twee volkeren belangrijker zijn dan de individuele emoties van de solisten. 'Va, pensiero, sull' ali dorate...' zingt de massa aan de rivieroever van Babylon: 'Vlieg, gedachte [aan vrijheid], op gouden vleugels...'

De stem van het volk in Boris Godoenov

De extra stem van het koor als volk spreekt ook sterk in die andere opera uit de negentiende eeuw: *Boris Godoenov* van **MODEST MOESORSGSKI** (1839-1881), die in 1869 een eerste versie van dit

epos voltooide. Het koor is het Russische volk, dat rond 1600 een 'tijd van troebelen' doormaakte, een periode waarin machtscentra verschoven en er chaos heerste. De kern van de opera is gebaseerd op een vermeende moord. Geen broedermoord zoals bij Kaïn en Abel, maar wel een die op eenzelfde machtsstrijd is gebaseerd. Boris Godoenov zou alleen maar tsaar hebben kunnen worden doordat hij de rechtmatige erfopvolger prins Dmitri zou hebben laten vermoorden. Dit is nooit bewezen, maar voor Moesorgski werd zijn titelheld wel gekweld door schuldgevoelens over de dood van de jongen, en die schuldgevoelens zouden hem uiteindelijk fataal worden.

De centrale machtspartij van tsaar Boris wordt gezongen door een bas. Het zou zelfs een parade-partij worden voor dramatische bassen, zowel vocaal als interpretatorisch en psychologisch. In de eerste of oerversie van de opera kwamen geen belangrijke vrouwenstemmen voor. Er was een herbergierster, een mezzosopraan, en de kinderen van Boris, dochter Xenia en zoon Fjodor, worden respectievelijk gezongen door een sopraan en een mezzosopraan. Dat kwam de componist op hevige kritiek te staan. In een opera hoorden grote vrouwenrollen en een liefdesintrige te zitten. Moesorgski boog voor de conventie en kwam enkele jaren later met een tweede versie, waarin de verleidelijke Poolse prinses Marina als dramatische sopraan volop kan intrigeren.

Romeo en Julia in het dorp

Met het aanbreken van de twintigste eeuw veranderen de stemcodes weer opnieuw. Vaste negentiende-eeuwse rolpatronen, zoals bijvoorbeeld mannelijke autoriteit en vrouwelijke

opofferingsgezindheid, komen onder druk te staan. Het is echter geen terugkeer naar de geslachtelijke onbestemdheid en femininiteit van de achttiende eeuw. Het beeld wordt diffuser, anders. De Duits-Britse componist **FREDERICK DELIUS** (1862-1934) is geen alom bekende naam, maar hij liet een redelijk groot oeuvre na, waaronder de opera *A Village Romeo and Juliet*, geschreven rond 1900-1901.

Het is een verhaal over twee boerenkinderen die verliefd op elkaar worden, maar dat van hun rivaliserende vaders niet mogen zijn. Als de vaders zich in hun onderlinge strijd wederzijds vernietigen en de kinderen aan hun lot overlaten, besluiten die de maatschappij te verlaten en door middel van een gezamenlijke liefdesdood een einde aan hun leven te maken.

Er zitten drie baritons in het stuk: de twee vaders en een mysterieuze zwarte vedelaar. De kinderen worden als ze jong zijn even vertolkt door kinderen, maar zijn later tenor en sopraan. De mannenstemmen overheersen in ieder geval, en hoewel er van een romantische verboden liefde sprake is, wijkt de opera sterk af van de meer gangbare verhaalpatronen.

De zo herkenbare menselijke nijd speelt ook hier een rol. Net als Kaïn en Abel vechten boer Manz en boer Marti om een stuk land dat van geen van beide is. Beiden vrezen echter dat de ander het zich zal toe-eigenen. Zij bevechten elkaar weliswaar niet met het kaakbeen van een schaap, maar hun beschaafdere juridische strijd is even desastreus. Hij vernietigt ook de volgende generatie, die vrijwillig sterft zonder dat zij elkaar hoeven te doden. In zijn met golvende strijkerspatronen gesponnen 'Walk to the Paradise Garden' laat Delius de kinderen Sali en Vrenchen eindigen waar Adam en Eva ooit zijn begonnen.

Schrekers Liefdeseiland

FRANZ SCHREKER (1878-1934) valt eveneens moeilijk te plaatsen binnen de gangbare operagenres. Als laatromantische modernist toont hij verwantschap met Strauss, Schönberg en Korngold.

Rondom de Eerste Wereldoorlog schreef hij een van zijn grootste opera's, *Die Gezeichneten*, die in 1918 voor het eerst werd uitgevoerd. De orkestrale voluptuositeit van Schreker is bijna spreekwoordelijk geworden. Hij overtreft Richard Strauss in zijn harmonische klankschilderingen.

Het is een symbolistisch werk, over de mismaakte edelman Alviano uit het zestiende-eeuwse Genua, die zijn lelijkheid probeert te compenseren met een liefdeseiland waar hij zich met zijn promiscue stadsgenoten seksueel kan uitleven. In vocaal opzicht overheersen de baritons en bassen, terwijl vrouwenstemmen in de minderheid zijn in deze door nietsontziende mannen gedomineerde wereld. Dat maakt de hoge tenorstem van de mismaakte Alviano des te pregnanter en dubbelzinniger. In psychologisch verwarde staat doodt hij tenslotte de man die hij verdenkt van de verkrachting van de vrouw waar hij in stilte van hield. Zij had Alviano op haar beurt doen geloven dat die liefde wederzijds was, ondanks zijn lelijke uiterlijk. Ook hier dus een 'broedermoord'. Zou het de laatste zijn?

WILLEM BRULS

OPERA IN 2018-2019

Blow Venus and Adonis | 3 nov | **OUDE MUZIEK-2**

Delius A village Romeo and Juliet | 15 dec | **OPERA-2**

Moesorgski Boris Godoenov | 8 sep | **OPERA-1**

Purcell Dido and Aeneas | 3 nov | **OUDE MUZIEK-2**

Scarlatti Cain overo Il primo omicidio (oratorium) | 2 mrt | **OUDE MUZIEK-4**

Schreker Die Gezeichneten | 1 jun | **OPERA-5**

Verdi Nabucco | 13 apr | **OPERA-4**

Vivaldi L'Olimpiade | 9 feb | **OPERA-3**

DRIEMAAL PABLO HERAS-CASADO

“Een musicus moet vooral niet fundamentalistisch zijn”, zei Pablo Heras-Casado ooit in een interview. Een bijzondere en rake uitspraak van de dirigent, des te meer omdat de Spanjaard is opgegroeid met de oude muziek en de historische uitvoeringspraktijk. In het seizoen 2018-2019 is hij opvallend aanwezig in de programmering van de ZaterdagMatinee en laat hij blijken dat hij noch fundamentalistisch, noch eenkennig is.

Behalve het openingsconcert, met Moesorgski's *Boris Godoenov*, dirigeert Pablo Heras-Casado het Freiburger Barockorchester in een Mendelssohnprogramma en stort hij zich met het Mahler Chamber Orchestra op Stravinsky's *Pulcinella*, De Falla's *El amor brujo* en een nieuw werk van Mayke Nas.

De succesvolle dirigent werd eind 2017 veertig jaar. Zijn officiële muziekbiografie gaat terug tot zijn zevende. Vanaf die leeftijd praktiseerde hij zijn voorliefde voor zingen als jongenssopraan in het plaatselijke kerkkoor. Twee jaar later kwam de piano erbij, en uiteindelijk vond hij zijn weg naar het conservatorium van Granada waar hij zich enthousiast op de oude muziek toelegde. Hij stond mede aan de wieg van het oude-muziekensemble Capella Exaudi. Aan de Universiteit van Granada bestudeerde hij de muziek van de Spaanse barok. In de late jaren negentig ontdekte hij ook de nieuwe muziek en was hij medeoprichter van Ensemble Sonoora dat zich vooral met de 'moeilijkere' twintigste-eeuwse muziek bezighield van

componisten als Anton Webern en Edgard Varèse. Met het winnen van de dirigentencompetitie van het Lucerne Festival kwam zijn internationale doorbraak. De topdirigenten Pierre Boulez en Peter Eötvös uit de jury omhelsden zijn talent onmiddellijk. Inmiddels heeft Heras-Casado, ondanks zijn voor het dirigentenvak jeugdige leeftijd, al een glansrijke carrière achter de rug. In 2011 werd hij meteen na zijn eerste gastdirectie tot chef-dirigent van het St. Luke's Orchestra benoemd; sinds 2017 is hij er Conductor Laureate. Hij ontwikkelde er een groot gevoel voor het klassieke symfonische repertoire en wist de beste aspecten van de historische uitvoeringspraktijk naar het conventionele symfonieorkest te vertalen. “Ik kom uit een wereld waarin oude muziek op oude instrumenten gespeeld wordt,” verklaarde hij ooit in een interview. “Als ik de kans heb, doe ik dat nog steeds. Maar in feite is het veel belangrijker dat het gebeurt met de juiste intentie en in de juiste stijl. Een uitvoering op authentieke instrumenten maakt de uitvoering zelf nog niet authentiek. Dat is veel meer een kwestie van stijl en fraseren.”

Inderdaad geen dogma's en geen fundamentalisme voor Heras-Casado. “Ondertussen ken ik geen andere dirigent die zo'n enorm breed repertoire heeft”, zegt artistiek leider Kees Vlaardingbroek. “Ik speelde al eerder met het idee om hem in de schijnwerpers te zetten. Hij is als de Zaterdag-Matinee zelf, in zijn brede en bijzondere repertoirekeuze, zijn nieuwsgierigheid en hoge uitvoeringsstandaard. Of hij nu oude muziek speelt, nieuwe muziek, of alles daartussenin, het is van uitzonderlijke klasse. Bij hem vergeet je bijvoorbeeld volledig het cliché dat Mendelssohn louter een suikerbrodenbakker is. Zijn Mendelssohn is fel, vol drama en blijft boeien.”

Voor Heras-Casado is het allemaal niet zo bijzonder. Hij doet gewoon zijn werk, zegt hij. “Mijn voornaamste doel is de muziek te dienen. En het is een uitdaging om dat in alle opzichten zo goed mogelijk te doen.” Zo simpel kan het zijn.

PAUL JANSSEN

PABLO HERAS-CASADO IN 2018-2019

8 sep | **Moesorgski** Boris Godoenov | **OPERA-1**

29 sep | **Mendelssohn** | **RFO & FRIENDS I-1**

6 apr | **Nas/Stravinsky/Beethoven/Falla** |
RFO & FRIENDS II-5

NTR ZATERDAGMATINEE OP RADIO EN INTERNET

Uitzending op NPO Radio 4

De NTR ZaterdagMatinee is een concertserie van de Nederlandse Publieke Omroep. Ieder concert wordt rechtstreeks uitgezonden op NPO Radio 4 en www.nporadio4.nl. Vanuit de loge, rechts achter het podium, is Hans Haffmans de vaste presentator van de uitzendingen. Vooraf, in de pauze en na afloop van het concert biedt het radioprogramma achtergrondinformatie, interviews met solisten, dirigenten en/of kenners van het repertoire. Zit u zelf in de zaal? Dan kunt u elke uitzending terugluisteren via www.zaterdagmatinee.nl.

Matinee Café

Na afloop van vrijwel elke ZaterdagMatinee presenteert Haffmans ook het programma Matinee Café, live vanuit het Concertgebouwcafé. In dit radioprogramma kijkt hij, met gasten, terug op het voorbije concert. Liefhebbers kunnen via een aantal hoofdtelefoons live meeluisteren.

Programmaboekjes en terugluisteren

Bij ieder concert biedt een programmaboekje veel informatie over de muziek en de uitvoerenden. Wie zich vooraf op het programma wil voorbereiden kan enkele dagen vóór het concert het boekje alvast inzien op www.zaterdagmatinee.nl. Enkele dagen na het concert kunt u elke ZaterdagMatinee-uitvoering gedurende drie maanden terugluisteren via www.nporadio4.nl/ concerten. Op de zaterdagmiddagen zonder live concert maakt de NTR een keuze uit opvallende

ZaterdagMatinee-concerten uit het verleden. Enkele concerten per jaar worden uitgezonden via het digitale tv-kanaal NPO Cultura (zie www.npo.nl/live/npo-cultura)

Groot bereik

Door samenwerking met de European Broadcasting Union is een aanzienlijk deel van de concerten, al dan niet rechtstreeks, te beluisteren in veel landen in de Europese Unie en daarbuiten. Wist u dat via Radio 4 en de zenders buiten Nederland ieder Matinee-concert tienduizenden luisteraars bereikt?

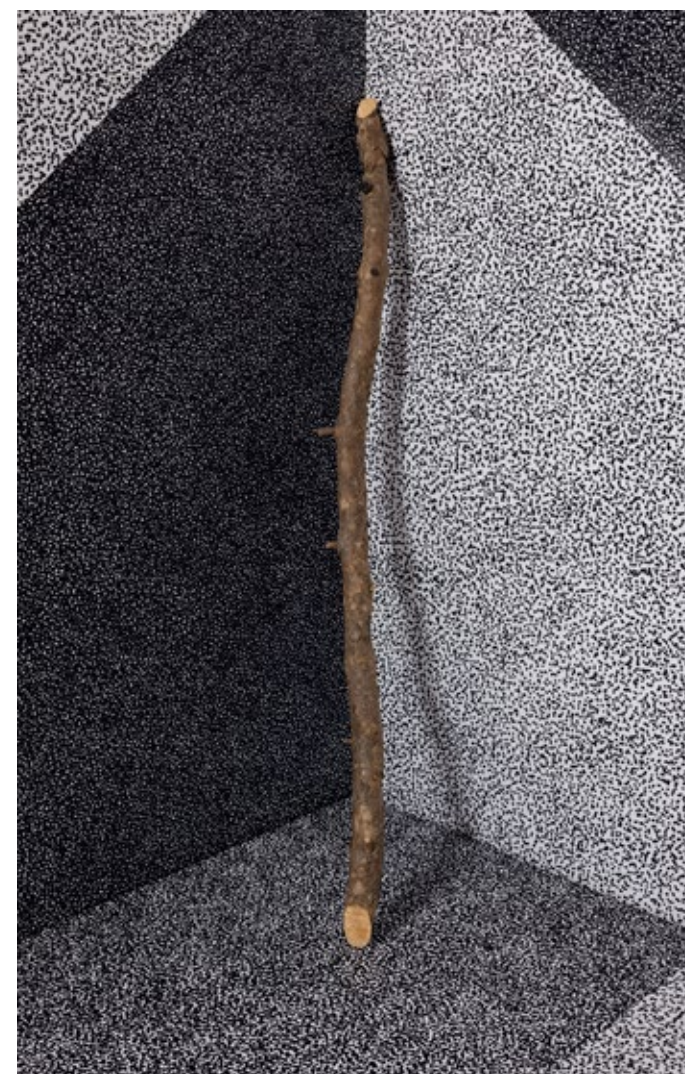
Extra: interviews en boventiteling

Voor u, ons publiek in de zaal, organiseert de omroep NTR met grote regelmaat iets extra's. Zo kunt u bij veel wereldpremières ongeveer drie kwartier vóór aanvang van het concert een gesprek met de componist bijwonen in de Spiegelzaal van het Concertgebouw; dit interview wordt niet via de radio uitgezonden. Een aankondiging vindt u in deze abonnementenbrochure, in de programmaboekjes en op de site van het Concertgebouw. Opera's en andere grote vocale producties worden in de zaal boventiteld.

Laatste nieuws

Via Facebook en Twitter houdt de NTR ZaterdagMatinee u op de hoogte van het laatste nieuws rond de concerten en uitzendingen. Volg ons, blijf op de hoogte, en praat mee met andere liefhebbers!

Zonder titel, 2014 / archival pigment print
140 x 94 cm / © Ilona Plaum

OPERA

5 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT	€ 65,-
OPERA-3	€ 47,-
KORTINGSPRIJS	€ 58/41,-
ABONNEMENT	€ 275,-

Boris Godoenov

€ 65 / KORTING € 58

OPERA 1 Radio Filharmonisch Orkest

zat 8 sep 2018 **Groot Omroepkoor**
 12.00 uur (!) **Vlaams Radio Koor**
Pablo Heras-Casado dirigent
Martin Wright koordirigent

Boris Godoenov **Alexander Tsymbaliuk** bas
 Fjodor **Olivia Vermeulen**
 mezzosopraan
 Xenia **Tetiana Miyus** sopraan
 Xenia's voedster **Cécile van de Sant**
 mezzosopraan
 Sjoejski **Frank van Aken** tenor
 Andrej Sjtsjelkalov **Boris Pinkhasovich** bariton
 Pimen **Ante Jerkunica** bas
 Grigori /
 'de valse Dmitri' **Dmitry Golovnin** tenor
 Marina **Ksenia Dudnikova**
 mezzosopraan
 Rangoni **Vladislav Sulimsky** bariton
 Varlaam **Alexander Krasnov** bas
 Misail **Mark Omvlee** tenor
 herbergierster **Yulia Mennibaeva**
 mezzosopraan
 joerodivy **James Kryshak** tenor
 Nikititsj /
 Tsjernikovski **Oleg Budaratskiy** bas
 Mitjoecha /
 Lavitski **Irakli Atanelishvili** bas
 Chroesjtsjov **Michael Bennett** tenor

 MOESORGSKI **Boris Godoenov**

Pablo Heras-Casado

Glinka mag dan als de grondlegger van de Russische nationale opera de geschiedenis zijn ingegaan, *Boris Godoenov* van Modest Moesorgski, in eerste versie voltooid in 1869, bepaalde uiteindelijk de richting van de Russische traditie. Invloeden van orthodoxe koormuziek en volksmuziek combineerde hij met een vocale stijl die grotendeels op het Russische spraakritme was gebaseerd. Moesorgski ontwikkelde een epische operastijl, die zich in grootse historische tableaux ontrolt. De titelrol is een grote uitdaging voor een dramatische bas. Fjodor Sjaljapin maakte er furore mee aan het begin van de twintigste eeuw. Het tragische verhaal van tsaar Boris is een aangrijpend menselijk drama. Het laat zien hoe individuen vermalen worden door de haast onontkoombare loop van de geschiedenis. Uiteindelijk gaat hij ten onder aan intriges en schuldbesef. De ZaterdagMatinee brengt de herziene versie van de opera, die Moesorgski in 1872 voltooide. Belangrijkste toevoeging zijn de zogenaamde Poolse scènes, waarin de componist de grote vrouwenrol voor mezzosopraan, de Poolse prinses Marina Mnizek, toevoegde. - WB

Romeo en Julia in Zwitserland

€ 65 / KORTING € 58

OPERA 2 Radio Filharmonisch Orkest

zat 15 dec 2018 **Groot Omroepkoor**
 13.30 uur (!) **Sir Mark Elder** dirigent
Benjamin Goodson koordirigent

Sali **Matthew Newlin** tenor
 Vreli **Marina Costa-Jackson** sopraan
 Manz **Tim Kuypers** bariton
 Marti **Callum Thorpe** bas
 The dark fiddler **David Stout** bariton
 Gingerbread
 woman **Aylin Sezer** sopraan
 Wheel of
 fortune woman **Jeannette van Schaik** sopraan
 Cheap jewellery
 woman **Nina van Essen** mezzosopraan
 Merry-go-round
 man **Raoul Steffani** bariton
 Showman **Leon van Liere** tenor
 Shooting-gallery
 man **Jasper Leevers** bas

 DELIUS **A village Romeo and Juliet**
 (Nederlandse première)

Matthew Newlin

Marina Costa-Jackson

In tegenstelling tot de titel is Delius' opera niet gebaseerd op Shakespeares toneelstuk. Wel komt in *A Village Romeo and Juliet* een tragisch jong liefdespaar voor. Net als hun voorgangers is het hen verboden met elkaar om te gaan, en dat leidt tot hun dood, die eigenlijk vrijwillig is. Maar: voor Delius geen Italiaans Verona, maar het Zwitserse boerenland. Twee rivaliserende landbouwers, Manz en Marti, bevechten elkaar, tot groot verdriet van hun kinderen Sali en Vreli. Delius, een Brit met Duitse wortels, componeerde

het werk rond 1900. Net als bij veel van zijn tijdgenoten is de invloed van Wagner onmiskenbaar. De puls van de muziek kan misschien wel als één vloeiende 'unendliche Melodie' beschouwd worden. Toch heeft Delius ook zijn humoristische momenten, zoals in de jaarmarktscène waarin peperkoekmannetjes en een rad-van-fortuin figureren. Uiteindelijk zijn we echter getuige van een bloedstollende symfonische 'Walk to the Paradise Garden', waarin Sali en Vreli gelaten hun einde tegemoet gaan. - WB

Vivaldi op de Olympische Spelen

€ 47 / KORTING € 41

OPERA 3 La Cetra Barockorchester & Vokalensemble Basel
zat 9 feb 2019
13.00 uur (!) **Andrea Marcon** dirigent

Megacle **David Hansen** countertenor
Licida **Carlos Mena** countertenor
Aristea **Vasilisa Berzanskaya** alt
Aminta **Anna Aglatova** sopraan
Argene **Federica Carnevale** alt
Clistene **José Coca Loza** bas
Alcandro **Grigory Shkarupa** bas

VIVALDI **L'Olimpiade**

Hij werd de kampioen van de Italiaanse barokopera, zeker sinds hij de laatste decennia werd 'herontdekt' als muziekdramatisch componist. In zijn eigen tijd was Vivaldi weliswaar geliefd bij het publiek, maar de gevestigde orde en de elite-theaters in Venetië kreeg hij niet gemakkelijk mee. Om daar verandering in te brengen schreef Vivaldi in 1734 *L'Olimpiade* voor zijn eigen stad.

Het verhaal – geschreven naar een prestigieus en veelgebruikt libretto van Metastasio – lijkt complex, maar is eigenlijk een variatie op twee liefdesparen die kruisgewijs verliefd op elkaar worden. Een complicatie is er wel. In het oude Griekenland vinden de Olympische Spelen plaats. De belangrijkste held weet dat hij die nooit kan winnen en vraagt zijn beste vriend om dat in zijn naam te doen. Maar wie krijgt nu de mooie dame die als hoofdprijs is bedacht? Om de Venetiaanse elite van zijn kunnen te overtuigen maakte Vivaldi gebruik van modieuze virtueuze aria's in Napolitaanse stijl, onder andere gezongen door twee castraten. Maar het authentieke Venetiaanse muziekdrama bleef hij trouw. - WB

La Cetra Barockorchester & Vokalensemble Basel

Giancarlo Andretta dirigeert Verdi's Nabucco

€ 65 / KORTING € 58

OPERA 4 Radio Filharmonisch Orkest
Groot Omroepkoor
zat 13 apr 2019
13.30 uur (!) **Giancarlo Andretta** dirigent
Martina Batič koordirigent

Nabucco **Franco Vassallo** bariton
Abigaille **Tatiana Serjan** sopraan
Fenena **Iris van Wijnen** mezzosopraan
Ismaele **Giordano Lucà** tenor
Zaccaria **Vitalij Kowaljow** bas
Anna **Jeannette van Schaik** sopraan
Abdallo **Fabricio Gori** tenor
Il gran sacerdote **Jasper Leevers** bas

VERDI **Nabucco**

'Va, pensiero, sull'ali dorate...' zingen de Hebreeuwse slaven in Nabucco: 'Vlieg, gedachte [aan vrijheid], op gouden vleugels...' De directeur van de Milanese Scala had Verdi dit libretto voorgelegd – zou hij dat niet op muziek kunnen zetten? De componist wilde eigenlijk weigeren. Hij had alleen maar mislukkingen achter de rug en ook nog eens zijn vrouw en beide kinderen verloren. Deze woorden deden de artistieke vlam echter weer ontwakken.

Bij de première in 1842 in Milaan werd de opera een eclatant succes, en het slavenkoor werd het officiële volkslied van Italië. Maar *Nabucco* is veel meer dan alleen een koorlied. Verdi ontdekte er zijn eigen hoog-dramatische stijl mee, en schreef bijzondere vocale partijen voor de dramatische bariton Nabucco, de lyrische mezzosopraan Fenena en de dramatische sopraan Abigaille. Ook horen we voor het eerst de schetterende fanfares van koperblazers, die hier de staatsmacht van de Assyrische koning representeren. Nog altijd is *Nabucco* terecht een ongekend geliefde titel. - WB

Giancarlo Andretta

Schrekers

amorele wereld

€ 65 / KORTING € 58

OPERA 5 Radio Filharmonisch Orkest

zat 1 jun 2019

13.00 uur (!)

Groot Omroepkoor

Markus Stenz dirigent

Peter Dijkstra koordirigent

Herzog Antoniotto

Adorno / Capitanero

di giustizia **Michael Kupfer-Radecky**

bariton

Graf Andrea

Vitelozzo Tamare **Markus Eiche** baritonLodovico Nardi **Steven Humes** basCarlotta Nardi **Allison Oakes** sopraanAlviano Salvago **Marco Jentsch** tenor

Guidobald

Usodimare **Jeff Martin** tenorMenaldo Negroni **Emilio Pons** tenorMichelotto Cibò **Gurgen Baveyan** baritonGonsalvo Fieschi **Miljenko Turk** baritonPaolo Calvi **Thilo Dahmann** basGenevra Scotti **Nikki Treurniet** sopraanMartuccia **Gala El Hadidi** mezzosopraanPietro **Denzil Delaere** tenorFreund **Wiebe-Pier Cnossen** baritonEin Mädchen **Jeannette van Schaik** sopraan1. Senator **Leon van Liere** tenor2. Senator **Michael Wilmering** bariton3. Senator **Martijn Sanders** baritonSCHREKER **Die Gezeichneten**

Die Gezeichneten – de 'getekenden' in de betekenis van de 'gebrandmerkten' – is een laatromantisch psychologisch en symbolistisch meesterwerk uit 1918 over erotische verlangens in een emotioneel ontketende, amorele maatschappij. Franz Schreker, een van de meest gespeelde componisten uit de jaren rond 1920, raakte in 1933 uit de gratie omdat hij door de nazi's als 'entartet' werd beschouwd. Zijn harmonisch overrijpe muziektal roept met zijn weids meanderende melodiebogen imaginaire werelden op.

De hoofdpersoon van zijn opera, Alviano Salvago, een tenorrol, is een Genuese edelman die sinds zijn geboorte mismaakt is. Hij creëert het lust-eiland Elysium voor de kust van Genua waar de mannen van de stad zich kunnen vermaken met jonge vrouwen. Maar in hun zoektocht naar verlossing door liefde en schoonheid komen de personages terecht in politieke machtsspelletjes, verraad en erotische excessen. Dat loopt op niets anders uit dan dood en verderf. Met een orkest van 120 musici overtrof Schreker zelfs zijn tijdgenoot Richard Strauss. Er zijn 32 grote en kleinere individuele rollen in dit grootse spektakel. - wb

Marco Jentsch

Markus Eiche

Around one day, 2006 / archival pigment print

27 - 35 cm / © Ilona Plaum

RFO & FRIENDS I

6 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT

€ 40,-

RFO & FRIENDS 1-2

€ 65,-

KORTINGSPRIJS

€ 35/58,-

ABONNEMENT

€ 235,-

Pablo Heras-Casado

Isabelle Faust

Een jonge, nieuwe Mendelssohn

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS I 1 Freiburger Barockorchester
 zat 29 sep 2018 **Pablo Heras-Casado** dirigent
 14.15 uur **Isabelle Faust** viool

MENDELSSOHN **Eerste symfonie**
 MENDELSSOHN **Scherzo, Intermezzo en Notturmo** uit
Midzomernachtsdroom
 MENDELSSOHN **Vioolconcert**

"Pablo Heras-Casado brengt Mendelssohn weer terug naar de negentiende-eeuwse basis", schreef The Irish Times in een lyrische recensie. De krant gaf de cd met Mendelssohns symfonieën de hoogste waardering. Ook violiste Isabelle Faust bleef met het Freiburger Barockorchester onder leiding van Heras-Casado verre van het romantisch geschmier en speelde het *Vioolconcert* "zoals het ooit bedoeld was".

De Spaanse alleskunner dirigeert dit seizoen maar liefst drie Matineeconcerten. Met dit geheel aan Mendelssohn gewijde concert zetten Heras-Casado en het Freiburger Barockorchester een Mendelssohn neer die in niets lijkt op de componist die we inmiddels wel dachten te kennen. En het werkt: de Mendelssohn van Heras-Casado is jeugdig, betoverend, opwekkend, licht en vol inherente spanning. De volledige Mendelssohncyclus die de dirigent met het Freiburger Barockorchester aan het opnemen is, staat al op de nominatie voor vele prijzen. Live doet deze 'match made in heaven' er nog een schepje bovenop. - PJ

John Eliot Gardiner

Fantastique: John Eliot Gardiner en het genie Berlioz

€ 65 / KORTING € 58

RFO & FRIENDS I 2 Orchestre Révolutionnaire et Romantique
 zat 20 okt 2018 **John Eliot Gardiner** dirigent
 14.15 uur **Lucile Richardot** mezzosopraan

BERLIOZ **Ouverture Le Corsaire**
 BERLIOZ **La mort de Cléopâtre**
 BERLIOZ **Chasse royale** uit **Les Troyens**
 BERLIOZ **Ah! Je vais mourir** uit **Les Troyens**
 BERLIOZ **Symphonie fantastique**

De stormachtige ontwikkeling van het genie Hector Berlioz wordt in dit programma op de voet gevolgd. Wanneer de jonge componist in 1829 met zijn verbijsterend moderne cantate *La mort de Cléopâtre* voor de derde keer meedingt naar de Prix de Rome wordt hij schamper afgewezen. In het volgende jaar – hij is dan 26 – schrijft hij zijn *Symphonie fantastique*, een hallucinerende reactie op een krankzinnige verliefdheid. Nog een jaar later wint hij die felbegeerde Prix de Rome alsnog met een suffige cantate die de regels keurig volgt. De 'Fantastique' ging echter de muziekgeschiedenis in als de belangrijkste Franse symfonische schepping van de negentiende eeuw. Mendelssohn dacht daar heel anders over: "twee piano's die klokken moeten imiteren, vier paukenisten met viltten stokken, twee harpen, een berg grote trommen, violen verdeeld in acht partijen en contrabassen in twee, en dat alles alleen maar om nutteloze rommel te produceren". Een genadeloze beschrijving die doodnieuwsgierig maakt naar de uitvoering – met de originele instrumentatie – door John Eliot Gardiner en zijn Orchestre Révolutionnaire et Romantique. Want wie wil er nu niet eindelijk eens kennismaken met de serpent en de ophicleïde? - SR

Vasily Petrenko over leven en overleven

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS I 3 Radio Filharmonisch Orkest
zat 12 jan 2019 **Vasily Petrenko** dirigent
14.15 uur **Alina Ibragimova** viool

OESTVOLSKAJA **De droom van Stepan Razin**
SJOSTAKOVITSJ **Tweede vioolconcert**
BRAHMS **Eerste symfonie**

Vasily Petrenko

Alina Ibragimova

Galina Oestvolkskaja was niet alleen de Russische componiste 'met de hamer'. Zij was ooit ook de beste leerlinge van Dmitri Sjostakovitsj. In haar jonge jaren waren haar werken nog niet zo meedogenloos en compromisloos als in later tijden. En hoewel in *De droom van Stepan Razin* de eigenzinnigheid van Oestvolkskaja al volop te herkennen is, klinkt het vooral als een werk dat haar verbindt met haar leermeester. Net als hij schreef Oestvolkskaja in de jaren veertig en vijftig van de vorige eeuw veel filmmuziek en 'correcte' Sovjetrealistische stukken om in haar levensonderhoud te voorzien. Al deze werken schrapte zij later uit haar officiële catalogus. Alleen *De droom van Stepan Razin* uit 1948 achtte ze goed genoeg om haar te overleven. Sjostakovitsj' *Tweede vioolconcert* brengt violiste Alina Ibragimova en dirigent Vasily Petrenko terug bij de ZaterdagMatinee. Het werk is een essay over de duistere kant van het leven, over de dood. Brahms' *Eerste symfonie* is daarna vooral een viering van het leven, van het licht. In een tijd dat de Neudeutsche Schule van Liszt en Wagner de absolute muziek dood had verklaard ten faveure van het symfonisch gedicht, bewees Brahms overtuigend dat er leven was na Beethoven. - PJ

Bartók, Beethoven en geestverwanten

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS I 4 Radio Filharmonisch Orkest
zat 9 mrt 2019 **Markus Stenz** dirigent
14.15 uur **Tabea Zimmermann** altviool

ZIMMERMANN **Sinfonie in einem Satz**
BARTÓK **Altvioolconcert**
KURTÁG **Petite musique solennelle -
En hommage à Pierre Boulez 90**
BEETHOVEN **Vierde symfonie**

Tabea Zimmermann

Chef-dirigent Markus Stenz maakt zicht sterk voor twee Duitse en twee Hongaarse componisten aan weerskanten van het symfonische spectrum. Bernd Alois Zimmermann moet zich in het na-oorlogse Duitsland al even geïsoleerd hebben gevoeld als de door doofheid geplaagde Beethoven anderhalve eeuw eerder. Beiden vochten door tot ze niet meer konden. Het gevecht met de doofheid stuurde Beethoven onontkoombaar naar een hermetische klankwereld. Zimmermann beëindigde, gekgemaakt door blindheid, zijn leven. György Kurtág zou de gedroomde leerling van Béla Bartók moeten zijn maar is in zijn werk een volgeling van Anton Webern, een man van weinig noten. Hier heeft hij met zijn hommage aan Pierre Boulez een voor zijn doen omvangrijk werk geschapen. Ook is te horen dat hij aandachtig luisterde naar de hommage die Boulez zelf bracht aan zijn gestorven vriend Bruno Maderna. Toen Béla Bartók in 1945 overleed liet hij een onvoltooid altvioolconcert na. Hij schreef het in Manhattan, doodziek en op een steenworp afstand van Carnegie Hall. The American Dream bleef voor hem een droom. Zijn *Altvioolconcert* heeft het in de beginjaren moeilijk gehad, maar staat na bijna vijfenzeventig jaar eenzaam aan de top. - SR

Raskatov en Tsjaikovski's 'Pathétique'

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS I 5 Radio Filharmonisch Orkest
 zat 30 mrt 2019 **Otto Tausk** dirigent
 14.15 uur **Maria Milstein** viool

RASKATOV **In excelsis**
 (Nederlandse première)

TSJAIKOVSKI **Zesde symfonie 'Pathétique'**

De Russische componist Alexander Raskatov, bekend van zijn succesvolle satirische opera *A Dog's Heart*, kreeg in 2008 een verzoek van het Dallas Symphony Orchestra. Of hij een nieuw vioolconcert wilde schrijven voor concertmeester Emanuel Borok die in datzelfde jaar de vierhonderdste verjaardag van zijn Amati-viool vierde.

Maria Milstein vertolkt de solopartij tijdens de Nederlandse première van *In excelsis*. Haar Bergonzi-viool uit 1750 is weliswaar anderhalve eeuw jonger, haar spel is er niet minder verbluffend om. Niet voor niets kreeg Milstein de Nederlandse Muziekprijs 2018 toegekend. Meer Russische noten klinken in de *Zesde symfonie* van Pjotr Iljitsj Tsjaikovski. Negen dagen nadat de componist het werk eigenhandig in première had gebracht, overleed hij plotseling. Het laat zich raden waarom de symfonie vaak is bestempeld als een muzikale zelfmoordbrief. De ondertitel 'Pathétique' laat weinig twijfel bestaan over de hoge emotionele gevoelstemperatuur van de partituur. - JC

Maria Milstein

Otto Tausk

Osmo Vänskä

Dirigent Osmo Vänskä en Beethoven: die combinatie ligt niet op ieders lippen maar doet vele luisteraars en critici onmiddellijk wegdromen. Gramophone rangschikte de opname van alle Beethovensymfonieën met het Minnesota Orchestra onder Vänskä's leiding bij de beste opnamen ooit. Vooral zijn lezing van de *Zesde symfonie* was van ongekennde schoonheid. "Eindelijk klinkt deze symfonie begrijpelijk", zo luidde het commentaar. De Fin Vänskä vond in *Ciel d'hiver* van zijn landgenote Kaija Saariaho een vergelijkbare liefde voor de natuur. Met Rachmaninovs *Eerste pianoconcert* opent Alexander Gavrylyuk een over verschillende Matineeseizoenen verspreide reeks waarin hij alle werken voor piano en orkest van Rachmaninov zal spelen. The Times was afgelopen zomer tijdens de Londense Proms al onder de indruk van de Rachmaninov van de Oekraïense pianist en noemde hem 'overrompend'. En ook Limelight was duidelijk: "Alexander Gavrylyuk is, easily, the most compelling pianist of his generation. As Schumann said of Chopin: 'Hats off gentlemen, a genius.'" - PJ

Vänskä/ Gavrylyuk: Pastorale en pianogeweld

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS I 6 Radio Filharmonisch Orkest
 zat 11 mei 2019 **Osmo Vänskä** dirigent
 14.15 uur **Alexander Gavrylyuk** piano

SAARIAHO **Ciel d'hiver**
 RACHMANINOV **Eerste pianoconcert**
 BEETHOVEN **Zesde symfonie 'Pastorale'**

Alexander Gavrylyuk

Markus Stenz

James Gaffigan

*Double room, 2008 / archival pigment print 35 - 45 cm
© Ilona Plaum*

RFO & FRIENDS II

6 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT	€	40,-
KORTINGSPRIJS	€	35,-
ABONNEMENT	€	210,-

Erik Bosgraaf

Lars Vogt

Tsoupaki, Debussy en de zee

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS II 1 Radio Filharmonisch Orkest
 zat 6 okt 2018 **Markus Stenz** dirigent
 14.15 uur **Lars Vogt** piano
Erik Bosgraaf blokfluit
Matthijs Koene panfluit

WAGNER **Ouverture en
 Verwandlungsmusik**
 uit **Parsifal**

BEETHOVEN **Vijfde pianoconcert
 'Keizersconcert'**

TSOUPAKI **Salto di Saffo** (opdrachtwerk
 NTR ZaterdagMatinee, met
 financiële ondersteuning van
 het Fonds Podiumkunsten -
 wereldpremière)

DEBUSSY **La mer**

Dat in het ruisen van de zee muziek schuilt, weten we sinds Debussy's *La mer*, drie maritieme vergezichten, getoonschilderd met impressionistische toets. Ook Calliope Tsoupaki putte inspiratie uit de zee; meer specifiek uit de bootreis die haar voor een compositiestudie naar Nederland voerde. Ter hoogte van Lefkas, het rotsige eiland waar volgens de overlevering de dichteres Sappho haar fatale sprong zou hebben gemaakt, besepte Tsoupaki dat ze voor lange tijd afscheid nam van haar geboortegrond. "Het was een heel dubbele emotie," aldus de componiste. "Een gevoel van diep verlies, maar ook van een enorme kracht." Die dubbele gemoedstoestand vormde het uitgangspunt voor een golvende dialoog tussen blokfluit, panfluit en ensemble. De Duitse pianist Lars Vogt heeft een zwak voor Beethoven. Hij werkte mee aan de bekroonde biopic *In Search of Beethoven* en gooide recentelijk hoge ogen met zijn opname van diens *Eerste en Vijfde pianoconcert*. Dat belooft wat. - JC

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR
 Thea Derks in gesprek met
 Calliope Tsoupaki

Feeëriek harpconcert door Lavinia Meijer

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS II 2 Radio Filharmonisch Orkest
 zat 1 dec 2018 **Ludovic Morlot** dirigent
 14.15 uur **Lavinia Meijer** harp

MENDELSSOHN **Ouverture
 Midzomernachtsdroom**
 SAARIAHO **Trans** (Nederlandse première)
 STRAVINSKY **De vuurvogel**

Lavinia Meijer

Drie componisten met heel verschillende achtergronden vinden elkaar in kleurrijke sprookjes. De verbindende factor is de Franse dirigent Ludovic Morlot. De veelgeprezen chef-dirigent van het Seattle Symphony Orchestra heeft zijn sporen verdiend in de Franse muziek en kan met het Radio Filharmonisch Orkest opnieuw zijn gevoel voor klankschoonheid gebruiken bij Mendelssohns toverachtige *Ouverture Midzomernachtsdroom* en Stravinsky's overrompelende verklanking van de mythe van *De vuurvogel*. De Finse componiste Kaija Saariaho, normaliter al goed voor partituren vol wonderschone klankpracht, sluit zich geheel bij dit tweetal aan. Haar in 2015 geschreven *Trans* voor harp en orkest – het Latijnse voorvoegsel 'trans-' betekent 'voorbij' of 'aan gene zijde' – herdefinieert het feeëriek en sprookjesachtige dat van oudsher aan de harp kleefte. De Nederlandse harpiste Lavinia Meijer is de aangewezen persoon om te bewijzen hoeveel kracht en mystiek deze muziek in zich heeft. - PJ

Ludovic Morlot

Op de vleugels van Bach

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS II 3 Radio Filharmonisch Orkest
zat 2 feb 2019 **James Gaffigan** dirigent
14.15 uur **Simone Lamsma** viool

GOEBAI DOELINA **Offertorium**
BRAHMS **Vierde symfonie**

Hij staat niet op het programma, maar hij is onmiskenbaar de bindende kracht achter de werken van Sofia Goebaidoelina en Johannes Brahms: Johann Sebastian Bach. Brahms gebruikte in de prachtige afsluitende passacaglia van zijn *Vierde symfonie* een thema dat hij ontleende aan Bachs cantate *Nach dir, Herr, verlanget mich*, BWV 150. En Goebaidoelina leende het thema van Bachs *Musikalisches Opfer* voor haar *Offertorium*, het indrukwekkende vioolconcert dat zij in de vroege jaren tachtig voor Gidon Kremer schreef. De hoofdrol wordt nu vertolkt door Simone Lamsma, de violiste die tijdens een eerder Matineeconcert al grote indruk maakte met Goebaidoelina's tweede vioolconcert, *In tempus praesens*. De live-opname van dit werk, met het Radio Filharmonisch Orkest onder leiding van Reinbert de Leeuw, werd juichend ontvangen. The Strad roemde Lamsma als een waardig opvolger van Anne-Sophie Mutter, voor wie *In tempus praesens* geschreven was. Ook Goebaidoelina zelf was zeer enthousiast over Lamsma's spel. Dit kan alleen maar een memorabele uitvoering worden. - PJ

Simone Lamsma

Russische klank en kleur en Noordse natuurevocaties. Stanislav Kochanovsky maakt met het Radio Filharmonisch Orkest een reis vol fjorden, geisers en vergezichten. Hij maakt ook de link tussen de Russische muziek en de noordelijke landen aanschouwelijk. Waar Rachmaninov en ook Sibelius nog enigszins steunen op de erfenis van Tsjajkovski, trekt de IJslandse componiste Anna Thorvaldsdottir de uiterste consequenties uit het soms uit graniet gehouwen werk van Sibelius. Haar *Aeriality* is als een overdonderende klankgeiser en maakt de oren ontvankelijker dan ooit voor de lyriek van Sibelius' nog steeds onderschatte *Vioolconcert*.

Sergey Khachatryan – eerder in de Matinee met het *Vioolconcert* van Tsjajkovski en Sjostakovitsj' *Eerste vioolconcert* – is met zijn 'beguiling cantabile' (Classical CD Review) de aangewezen persoon om deze Sibelius voor het voetlicht te brengen. Hij won in 2000 op 15-jarige leeftijd de Internationale Jean Sibeliuscompetitie en zijn drie jaar later verschenen opname van Sibelius' concert werd onmiddellijk genoemd tussen de beste registraties van het werk. - PJ

Sergey Khachatryan

Geisers, fjorden en de Russische connectie

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS II 4 Radio Filharmonisch Orkest
zat 16 mrt 2019 **Stanislav Kochanovsky** dirigent
14.15 uur **Sergey Khachatryan** viool

THORVALDS DOTTIR **Aeriality**
(Nederlandse première)
SIBELIUS **Vioolconcert**
RACHMANINOV **Eerste symfonie**

Stanislav Kochanovsky

Pablo Heras-Casado en odes aan het verleden

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS II 5 ASKO | Schönberg
 zat 6 apr 2019 **Pablo Heras-Casado** dirigent
 13.15 uur *Voorprogramma:*
 NAS **Horseless Carriage**
 (opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee, met financiële ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten – wereldpremière)

Tijdens dit voorconcert spreekt Thea Derks met Mayke Nas op het podium van de Grote Zaal

14.15 uur **Mahler Chamber Orchestra**
Pablo Heras-Casado dirigent
Alexander Melnikov piano
Marina Heredia mezzosopraan

STRAVINSKY **Pulcinella-suite**
 BEETHOVEN **Eerste pianoconcert**
 FALLA **El amor brujo**

Pablo Heras-Casado, die met hetzelfde gemak Monteverdi als Stockhausen dirigeert, presenteert hier een mix van Weense klassiek en neoklassiek. Met zijn *Eerste pianoconcert* sleepte Beethoven in 1800 de erfenis van Mozart over de drempel van de negentiende eeuw. De grote gangmaker van het neoclassicisme was Igor Stravinsky met zijn *Oedipus Rex*, maar het enkele jaren eerder geschreven ballet *Pulcinella* ging de geschiedenis in als het uithangbord: daar citeerde Stravinsky zijn achttiende-eeuwse collega's bijna letterlijk. Manuel de Falla begon in Spanje als een 'imitatie' van operacomponist Mascagni maar koos in Parijs voor de nieuwe trend, ook geïnspireerd door wat hij leerde van Ravel. *El amor brujo* begon in 1915 als een *gitaneria* – een kruising tussen een dans en een toneelstuk. Een flop. Maar hij maakte er een orkestsuite van, doorspekt met solozang in flamencostijl. En dat werd een tophit. Mayke Nas schrijft prettig gestoorde muziek waaraan altijd een ironisch rafeltje zit. *Horseless Carriage* is een ode aan Henry Ford, die niet alleen de auto, maar ook de eindeloos repeterende beweging aan de lopende band uitvond. Minimal music, maar dan neo. - SR

Alexander Melnikov

De Tsjech Bohuslav Martinů groeide op in een kerktoren. Van daaruit bracht hij het tot een internationaal gewaardeerde componist met een onwaarschijnlijk groot oeuvre. Wie door de bomen het bos wil zien vindt daarin meesterwerken als het *Tweede violconcert*. Antonín Dvořák schreef met zijn *Achtste symfonie* een juweel waarin zijn bewondering voor Johannes Brahms onomwonden tot uiting komt. Wellicht verlegde hij om die reden zijn horizon daarna naar de Nieuwe Wereld, waar zijn *Negende* werd geboren. Het eclatante succes van dat werk had hij gemakkelijk kunnen evenaren. Maar Dvořák besliste anders. Hij wilde net zo beroemd worden als zijn collega's Verdi en Wagner. Dus stopte hij met het componeren van symfonieën en wierp zich met nieuwe energie op het schrijven van opera's. In de tien jaren die hem nog restten ontstonden drie opera's, maar helaas is er slechts één die zich – met moeite – in het grote repertoire heeft weten te handhaven: *Rusalka*. Een prachtwerk dat al meer dan een eeuw om een suite schreeuwt. Die bede werd verhoord door dirigent Manfred Honeck. - SR

Frank Peter Zimmermann

Uit Tsjechië: Martinů en Dvořák

€ 40 / KORTING € 35

RFO & FRIENDS II 6 Rotterdams Philharmonisch Orkest
 zat 25 mei 2019 **Manfred Honeck** dirigent
 14.15 uur **Frank Peter Zimmermann** viool

DVOŘÁK/HONECK **Rusalka-fantasie**
 (Nederlandse première)

MARTINŮ **Tweede violconcert**
 DVOŘÁK **Achtste symfonie**

Manfred Honeck

Klaas Stok

Peter Dijkstra

Horizon as reproduction (10)_sacha, 2009 / archival pigment print 70 - 48 cm / © Ilona Plaum

GOK & FRIENDS

4 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT	€ 40,-
GOK & FRIENDS-2 & 4	€ 47,-
KORTINGSPRIJS	€ 35/41,-
ABONNEMENT	€ 150,-

Aanklacht en glorie: Lili Boulanger en de Psalmensymfonie

€ 40 / KORTING € 35

GOK & FRIENDS 1 Radio Filharmonisch Orkest

zat 10 nov 2018

14.15 uur

Groot Omroepkoor

Edward Gardner dirigent

Klaas Stok koordirigent

Okka von der Damerau

mezzosopraan

RAVEL **Le tombeau de Couperin**BOULANGER **Du fond de l'abîme** (Psalm 130)BACH/WEBERN **Ricercare**STRAVINSKY **Psalmensymfonie**

Lili Boulanger had met gemak een van de grootste componisten van de twintigste eeuw kunnen worden als zij niet op 24-jarige leeftijd was gestorven. Haar psalm *Du fond de l'abîme* ('Uit de diepten roep ik tot u') is een vanuit het ruggenmerg gecomponeerde aanklacht tegen de verschrikkingen van de Eerste Wereldoorlog die zij van dichtbij aanschouwde. Het verbijsterende aan deze compositie is dat Boulanger hier anticipeert op een veel later fenomeen, de grote oratoria van Honegger. Waar haalde ze het vandaan?

Terwijl Lili Boulanger de Heer aanroept vanuit de diepste diepten zingt Igor Stravinsky zijn lof in de *Psalmensymfonie*, 'composée à la Gloire de Dieu' – het enige stuk waaraan hij zonder opdrachtgever begon. Een groter contrast met de beide overige werken is niet denkbaar. In hun neobarokke sereniteit brengen ze hommage aan Couperin en Bach. Maar opnieuw is de oorlog vlakbij. Elk van de delen van Ravel's *Tombeau de Couperin* is opgedragen aan een gesneuvelde vriend. Anton Webern stierf in 1945 door een kogel uit de loop van het geweer van een Amerikaanse soldaat. - SR

Edward Gardner

Okka von der Damerau

Marc Minkowski

Mozart met Marc Minkowski

€ 47 / KORTING € 41

GOK & FRIENDS 2 Les Musiciens du Louvre

zat 22 dec 2018

14.15 uur

Marc Minkowski dirigent

Ana Maria Labin sopraan

Ambroisine Bré mezzosopraan

Stanislas de Barbeyrac tenor

James Platt bas

HÄNDEL/MOZART **Ode auf St. Caecilia**MOZART **Mis in c, KV 427 'Grote'**

Toen Mozart zich in 1781 in Wenen vestigde maakte hij kennis met de Nederlandse diplomaat Gottfried van Swieten. Een erudiete persoonlijkheid met een grote bewondering voor Bach en Händel, en in het bezit van een daarbij behorende bibliotheek. Hij wakkerde Mozarts bewondering voor zijn grote voorgangers aan, met als gevolg bewerkingen van Bachs fuga's voor strijkkwartet en nieuwe orkestraties van oratoria van Händel, waaronder *Der Messias* en de *Ode auf St. Caecilia*, uiteraard in een Duitse vertaling.

De adolescente Mozart had als hofcomponist in Salzburg al snel zijn bekostiging van het schrijven van missen op bestelling, forceerde zijn ontslag en vertrok naar Wenen. Waarom hij dan juist als 'vrij man' een grote mis componeerde is raadselachtig. En waarom hij zo'n grootscheepse onderneming niet voltooide is nog raadselachtiger. Toch hoort het 'Et incarnatus est' uit deze mis tot het allermooiste dat Mozart heeft nagelaten. Het sterven als diepste inspiratiebron. Mozart schreef de *Mis in c* voor zijn Constanze, als huwelijksgeschenk. Terwijl hij druk was met de voorbereidingen overleed hun eerste kindje, nog geen twee maanden oud. Mozart heeft nooit meer naar het 'gewone' misgenre omgekeken, al probeerde hij jaren later nog een *Requiem* te voltooien. - SR

Liederen en dansen van de dood

€ 40 / KORTING € 35

GOK & FRIENDS 3 **Radio Filharmonisch Orkest**zat 16 feb 2019 **Groot Omroepkoor**14.15 uur **Nationaal Kinderkoor****Xian Zhang** dirigent**Michael Gläser** koordirigent**Dmitry Ulyanov** bas**Lisette Bolle** sopraanWHITLEY **Speak out**

(Nederlandse première)

MOESOROSKI/

SJOSTAKOVITSJ **Liederen en dansen van de dood**VERDI **Quattro pezzi sacri**

Giuseppe Verdi bespeelde als tiener het orgel en schreef voor het kerkkoor. Als tachtiger keerde hij terug naar de wereld van zijn jeugd en verdiepte zich in de werken van Palestrina. Twee monumentale werken waren het gevolg: een *Stabat Mater* en een *Te Deum*. Met twee eerdere composities werden ze gebundeld als de *Quattro pezzi sacri*, het laatste werk dat de 84-jarige meester publiceerde. Modest Moesorgski haalde maar de helft van Verdi's leeftijd. Hij overleed als 42-jarige, teleurgesteld en kapotgezopen. Zijn laatste grote werk is de geniale cyclus *Liederen en dansen van de dood*, die smeekt om een orkest. Sjostakovitsj voelde de genialiteit van het werk tot in zijn botten en maakte in 1962 een orkestratie die slagschaduwten werpt over zijn eigen latere vocale werken.

Kate Whitley behoort tot de nieuwe generatie componisten met een open kijk op de muziekpraktijk. Voor de wereldvrouwendag 2017 schreef ze op teksten van Malala een werk dat zonder omwegen tot het collectieve geweten spreekt. Uit de toespraak die het dappere tienermeisje in 2013 voor de jongeren van de Verenigde Naties hield citeert ze 'let us speak out'. - SR

Xian Zhang

René Jacobs dirigeert Beethovens Missa solemnis

€ 47 / KORTING € 41

GOK & FRIENDS 4 **Freiburger Barockorchester**zat 4 mei 2019 **RIAS Kammerchor**14.15 uur **René Jacobs** dirigent**Johanna Winkel** sopraan**Sophie Harmsen** alt**Sebastian Kohlhepp** tenor**Johannes Weisser** basBEETHOVEN **Missa solemnis**

In de middeleeuwen was het componeren van een mis in eerste instantie een religieuze plicht. Mozart en Haydn schreven missen in opdracht, maar nog steeds voor uitvoering tijdens de eredienst. In de negentiende eeuw kantelde het beeld. Beethoven was de eerste die de commerciële aspecten van zo'n onderneming onder ogen zag: een *Missa solemnis* voor de inwijding van zijn leerling en vriend Aartsbisschop Rudolf tot Aartsbisschop van Olmütz. Maar toen de wijding in 1820 plaatsvond was Beethoven nog lang niet klaar. Pas in 1823 voltooide hij het reusachtige werk. In een tijd die nog geen auteursrecht kende was het zaak om zo'n kolossale onderneming een tweede of een derde keer te verkopen. Beethoven was niet goed in hoofdrekenen, maar in commercieel opzicht een rekenwonder. De première in St. Petersburg werd een groot succes, ook financieel. Toch zat er achter alle zakelijke beslommeringen een oprecht verlangen van de componist om op een dieper niveau met zijn publiek te communiceren. Boven de partituur schreef hij de eenvoudige regels: 'Von Herzen – möge es wieder zu Herzen gehn'. - SR

René Jacobs

Radio Filharmonisch Orkest

Groot Omroepkoor

*Corner silhouette, 2005 / archival pigment print
33 - 45 cm / © Ilona Plaum*

OUDE MUZIEK

5 CONCERTEN

PRIJS PER CONCERT

€ 47,-

KORTINGSPRIJS

€ 41,-

ABONNEMENT

€ 205,-

Nederlandse Bachvereniging: een 'keizerlijk' componiste

€ 47 / KORTING € 41

OUDE MUZIEK 1 Nederlandse Bachvereniging
zat 13 okt 2018 **Shunske Sato** concertmeester
14.15 uur

Angiolo/Sara **Katharina Konradi** sopraan
Isacco **Luigi Schifano** countertenor
Abramo **Emiliano Gonzalez Toro** tenor

DE ROSSI **Il sacrificio di Abramo**
(Nederlandse première)

In de achttiende eeuw fronste menigeeen nog de wenkbrauwen bij het idee dat een vrouw zou componeren, maar Camilla de Rossi (ca 1670-1710) trok zich daar gelukkig weinig van aan. De componiste, vermoedelijk afkomstig uit Rome, liet zich gelden en schreef maar liefst vier oratoria voor solostemmen en orkest. De opdrachtgever was niet de minste: Keizer Joseph I van Oostenrijk. Hij viel voor de verfijnde kracht van het werk van De Rossi dat doet denken aan Alessandro Scarlatti op zijn best. Hoewel Joseph I de werken liet uitvoeren in de Keizerlijke kapel, verdwenen ze na de dood van De Rossi in vergetelheid. Pas toen de Amerikaanse musicologe Barbara Garvey Jackson onderzoek deed naar De Rossi en haar 'gevoel voor kleur en drama' jubelend bezong, kwam er weer enige belangstelling. De Nederlandse Bachvereniging brengt onder leiding van de nieuwe artistiek leider Shunske Sato, op speciaal verzoek van de ZaterdagMatinee, de Nederlandse première van het oratorium *Il sacrificio di Abramo*. Goed voor een geheel nieuwe kijk op vrouwelijke componisten in de achttiende eeuw. - PJ

Shunske Sato

Of het een opera, een semi-opera of een masque is, daarover zijn de geleerden het nog niet eens, maar feit is dat de Engelse operatraditie in 1683 begon met *Venus and Adonis* van John Blow. Wat in Italië, Duitsland, Oostenrijk en Frankrijk al gemeengoed was geworden – een doorlopend dramatisch werk met zang en orkest – had in Engeland even tijd nodig. Blow baseerde zich voornamelijk op Franse voorbeelden. Dat blijkt al uit de statige ouverture en de balletmuziek. Hij creëerde een weliswaar korte, maar toch volwaardige pastorale barokopera, waarin de godin Venus ongewild haar geliefde Adonis de dood instuurt. Slechts vijf jaar later, in 1688, volgde Henry Purcell met een soortgelijke korte opera, *Dido and Aeneas*, waarbij hij sterk werd geïnspireerd door Blows voorbeeld. Nu is het de Carthaagse koningin Dido die ongewild afscheid moet nemen van haar geliefde Aeneas. Purcell schreef een meesterwerk, dat eindigt met de hartverscheurende aria 'When I am laid in earth...' van Dido, een mezzosopraan of sopraan, naar gelang de muzikale voorkeur. *Dido and Aeneas* vormt de definitieve openingszet van het grote muzikdramatische oeuvre van Purcell, en daarmee van de Engelse opera. - WB

Christian Curnyn

Hoe de opera Engeland veroverde: Blow en Purcell

€ 47 / KORTING € 41

OUDE MUZIEK 2 Early Opera Company
zat 3 nov 2018 **Christian Curnyn** dirigent
13.30 uur (!)

PURCELL:

Dido **Dame Sarah Connolly** mezzosopraan
Aeneas **Jonathan McGovern** bariton
Belinda **Lucy Crowe** sopraan
Sorceress **Susan Bickley** mezzosopraan
Second woman **Rowan Pierce** sopraan

BLOW:

Venus **Lucy Crowe** sopraan
Adonis **Jonathan McGovern** bariton
Cupid **Rowan Pierce** sopraan

BLOW **Venus and Adonis**
PURCELL **Dido and Aeneas**

Lucy Crowe

Uit Händels schaduw

€ 47 / KORTING € 41

OUDE MUZIEK 3 **Ghislieri Choir & Consort**
 zat 26 jan 2019 **Giulio Prandi** dirigent
 14.15 uur

- VIVALDI **Sonate 'Al santo sepolcro'**
- D'ASTORGA **Stabat Mater**
- BONONCINI **Anthem for the funeral of the Duke of Marlborough**
- HÄNDEL **Dixit Dominus**

Het begin van de achttiende eeuw was een roerige tijd. De krachtige opkomst van de burgerij leverde kansen voor veel componisten. Vooral Londen was een strijdtoneel waar zij vochten om de gunst van het publiek. Nog altijd gevierde componisten als Georg Friedrich Händel en Antonio Vivaldi wisten een stevige plek te verwerven. Maar in de schaduw van Händel wisten ook tegenwoordig vergeten grootheden als de Spanjaard Emanuele d'Astorga en de Italiaan Giovanni Battista Bononcini een graantje mee te pikken. Bononcini, in dienst bij de gravin van Malborough, maakte zichzelf onmogelijk door plagiaat te plegen en D'Astorga componeerde een van de meest geliefde Stabat maters van die tijd. Het Ghislieri Choir & Consort haalt dit werk nu uit te vergetelheid, maakt de vergelijking met Händels beroemde *Dixit Dominus* en bewijst ondertussen met een Engelstalige anthem dat Bononcini echt ook zelf kon componeren. Een mooi stukje geschiedenis herschreven. - PJ

Ghislieri Choir & Consort

Sacraal entertainment: Kain en Abel

€ 47 / KORTING € 41

OUDE MUZIEK 4 **B'Rock Orchestra**
 zat 2 mrt 2019 **René Jacobs** dirigent
 13.30 uur (!)

- Eva **Birgitte Christensen** sopraan
- Caino **Kristina Hammarström** mezzosopraan
- Abel **Olivia Vermeulen** mezzosopraan
- Voce di Dio **Benno Schachtner** countertenor
- Adam **Thomas Walker** tenor
- Voce di Lucifero **Robert Gleadow** bas

SCARLATTI **Cain overo Il primo omicidio**

In Italië kwamen rond 1700 de opera én het oratorium tot grote bloei. Venetië, Rome en Napels waren de grote muziekcentra. De in Palermo geboren Alessandro Scarlatti werkte in elk van deze steden. Rond 1707, terwijl hij voor de opvoering van twee van zijn opera's in Venetië verbleef, componeerde hij het dramatisch en emotioneel zeer expressieve oratorium *Il primo omicidio* ('De eerste moord'). Het betreft het verhaal van de twee zonen van Adam en Eva, Kain en Abel. De landbouwer Kain vermoordt de schaapsherder Abel uit jaloezie.

Eigenlijk schreef Scarlatti een opera, want de aria's en vele duetten duiken diep in het emotionele leven van de karakters. Officieel is het dan ook geen oratorium maar een 'trattenimento sacro', sacraal entertainment. Naast de vier genoemde personages treden ook nog een prachtige Stem van God en de satanische Stem van Lucifer op. Scarlatti introduceerde talloze vernieuwingen die het dramatische gehalte van zowel opera als oratorium ten goede kwamen. Zijn uitvinding van het expressieve en door het orkest begeleide recitatief zou Vivaldi, Händel en vele anderen de richting wijzen. In *Il primo omicidio* horen we deze componisten op de achtergrond al meeluisteren!

- WB

Kristina Hammarström

René Jacobs

Nieuwe juwelen uit de barok

€ 47 / KORTING € 41

OUDE MUZIEK 5 Cappella Mediterranea
 zat 20 apr 2019 **Choeur de Chambre de Namur**
 14.15 uur **Leonardo García Alarcón**
 dirigent

Mariana Flores sopraan
Julie Roset sopraan
Valerio Contaldo tenor
Alejandro Meerapfel bas

- COLONNA **Mis in e klein**
- COLONNA **Dixit Dominus**
- COLONNA **Sacre lamentazioni**
- GIORGI **Improperium expectavit**
- GIORGI **Ave Maria**
- GIORGI **Dextera Domini**

De ZaterdagMatinee staat niet alleen bekend om de uitvoering van een grote hoeveelheid nieuwe werken. Ook de introductie van geheel vergeten grootmeesters uit voorbije eeuwen is al jaren een van de rode draden in de programmering. De Argentijnse dirigent Leonardo García Alarcón, die eerder al de barokke componist Michelangelo Falvetti introduceerde, brengt met zijn Choeur de Chambre de Namur en de door hem in 2005 opgerichte Cappella Mediterranea opnieuw twee ware ontdekkingen voor het voetlicht.

De Italiaan Giovanni Paolo Colonna (1637-1695) was als kapelmeester van de San Petroniobasiliek de grote motor achter de religieuze muziek in Bologna. Onder anderen Georg Friedrich Händel leerde veel van Colonna's werk. Diens volkomen vergeten landgenoot Giovanni Giorgi, die stierf in 1762, was vooral actief in Rome en Lissabon. Zijn immense oeuvre van voornamelijk religieuze werken bevat een groot aantal juwelen, zoals het eerder door Alarcón op cd gezette *Ave Maria*. De spannende overgang van de barokke meerstemmigheid naar de klassieke stijl maakt zijn muziek absoluut intrigerend. - PJ

Leonardo García Alarcón

Mariana Flores

W24, 2016 / archival pigment print 88 - 56 cm
 © Ilona Plaum

HEDENDAAGS

4 CONCERTEN	
PRIJS PER CONCERT	€ 40,-
KORTINGSPRIJS	€ 35,-
ABONNEMENT	€ 140,-

Hannes Minnaar en drie Nederlandse premières

€ 40 / KORTING € 35

- HEDEENDAAGS 1** Radio Filharmonisch Orkest
 zat 22 sep 2018 **Wayne Marshall** dirigent
 14.15 uur **Hannes Minnaar** piano
- BERNSTEIN **Ouverture Candide**
 FOULDS **Dynamic triptych**
 (Nederlandse première)
- MATTHEWS/WEIR/
 RUDERS/SAWER/
 TORKE/PAYNE/
 LINDBERG **Bright Cecilia variations**
 (Nederlandse première)
- MACMILLAN **Woman of the Apocalypse**
 (Nederlandse première)

De pianist Hannes Minnaar soleert in het magistrale *Dynamic Triptych* dat de Engelsman John Foulds in 1930 voltooide. De muzikale duizendpoot Foulds was zowel in de lichte als in de klassieke muziek actief. Het pianoconcert was zijn meest succesvolle orkestpartituur maar behaalde nooit de bijval die de componist verwachtte. Foulds vertrok gedisillustreerd naar India en werd (ten onrechte) vergeten. Henry Purcells vier odes aan St. Cecilia, de beschermheilige van de muziek, vormen highlights in het Britse componeren. Toen het blad BBC Music in 2002 tien jaar bestond, nodigde het zeven componisten uit ieder een variatie te schrijven op een thema uit de meest briljante *Ode*. Colin Matthews gaf zijn collega's het karakter van de diverse variaties aan. Zo ontstond een kleurrijk en toch samenhangend geheel. Van 2010 tot 2013 was James MacMillan vaste gastdirigent van de Radio Kamer Filharmonie, en veel van zijn werk klonk niet toevallig in de ZaterdagMatinee. In *Woman of the Apocalypse* interpreteert de Schot niet de teksten uit het Bijbelboek Openbaringen, maar heeft zich laten inspireren door de vele beeldende kunstenaars die deze vrouwenfiguur hebben vereeuwigd. Een soort schilderijtentoonstelling waarvan het laatste doek, 'The Coronation', culmineert in een apocalyptisch hoogtepunt. - SR

Hannes Minnaar

Wayne Marshall

JoAnn Falletta

Andriessen, Agamemnon en het sterrenstof van Chin

€ 40 / KORTING € 35

- HEDEENDAAGS 2** Radio Filharmonisch Orkest
 Groot Omroepkoor
 zat 19 jan 2019 **kinderkoor n.t.b.**
 14.15 uur **JoAnn Falletta** dirigent
Martina Batič koordirigent
- DEBUSSY **Prélude à l'après-midi d'un faune**
 ANDRIESEN **Agamemnon**
 (Nederlandse première)
- CHIN **Le chant des enfants des étoiles**
 (Nederlandse première)

Louis Andriessen liet het symfonieorkest een kleine halve eeuw links liggen. Sinds *Mysteriën* (2013), een symfonisch zesluik geïnspireerd op teksten van de zestiende-eeuwse mysticus Thomas a Kempis, heeft Nederlands bekendste componist de smaak echter te pakken. Voor het New York Philharmonic en zijn nieuwe chef-dirigent Jaap van Zweden componeerde Andriessen *Agamemnon*, een filmisch gedacht orkeststuk, waarin tragische helden uit de Oudgriekse mythologie voorbij trekken. Nu voor het eerst op Nederlandse bodem. Ook *Le chant des enfants des étoiles* van Unsuk Chin beleeft zijn Nederlandse première. Voor deze mammoetpartituur voor koor, kinderkoor en groot orkest putte de Koreaanse componiste inspiratie uit de gedachte dat wij allemaal uit sterrenstof bestaan. "Mystiek, galmend, bovennatuurlijk", schreef de Koreaanse muziekers na de wereldpremière in Seoul. "Vanaf de openingsmaten sleurt de muziek je de peilloze afgrond van de kosmos in. Alsof je een ruimtewandeling maakt in het oneindige universum." - JC

Martina Batič

Groot Omroepkoor: Wantenaar en Goebaidoelina

€ 40 / KORTING € 35

HEDENDAAGS 3 Groot Omroepkoor
 zat 23 mrt 2019 **Philipp Ahmann** dirigent
 14.15 uur **Ivan Monighetti** cello

WANTENAAR **nieuw werk** (opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee, met financiële ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten - wereldpremière)

TSJAIKOVSKI Delen uit **Negen geestelijke koorwerken**

GOEBAIIDOELINA **Sonnengesang**

In 1997 componeerde Sofia Goebaidoelina, nestrix van de moderne Russische muziek, een nieuw werk voor Mstislav Rostropovitsj die dat jaar zijn zeventigste verjaardag vierde. *Sonnengesang*, naar een gedicht van Franciscus van Assisi, is een meditatie op de schepping, het leven en de dood. Hoger klankkleuronderzoek voor cello solo gaat in de partituur een spiritueel verbond aan met ingenieuze koorpassages, waarin Goebaidoelina hoorbaar teruggrijpt op orthodoxe kerkgezangen. Ook Pjotr Iljitsj Tsjaikovski putte uit de Slavische kerkmuziek toen hij in 1885 zijn *Negen geestelijke stukken* schreef. Het resultaat: tijdloze, statige schoonheid voor koor a capella.

De jonge Nederlandse componiste Mathilde Wantenaar maakte op het Opera Forward Festival van 2016 indruk met haar kameropera *Personar*, waarin het koor een grote rol speelt. Met een gloednieuw werk voor het Groot Omroepkoor maakt Wantenaar haar debuut in de NTR ZaterdagMatinee. - JC

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR
 Frederike Berntsen in gesprek met Mathilde Wantenaar

Philipp Ahmann

Grenzen voorbij: drie premières

€ 40 / KORTING € 35

HEDENDAAGS 4 Ensemble Musikfabrik
 zat 18 mei 2019 **Emilio Pomárico** dirigent
 14.15 uur **Marco Blaauw** trompet

GERMANUS **nieuw werk** (opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee, met financiële ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten - wereldpremière)

SAUNDERS **Bite**
BAUCKHOLT **Schlammflocke** (Nederlandse première)

HIRS **nieuw werk** (opdrachtwerk NTR ZaterdagMatinee, met financiële ondersteuning van het Fonds Podiumkunsten - wereldpremière)

CHIN **Gougalon - Scenes from a street theatre**

Eén concert, drie premières. Dat kun je met een gerust hart overlaten aan de moderne-muziek-specialisten van Ensemble Musikfabrik. Van Rozalie Hirs klinkt het laatste deel van haar trilogie *parallel world*. "Mijn nieuwe werk is zowel een Frans spectraal als een minimalistisch stuk", aldus de Nederlandse componiste. De muziek van haar Duitse collega Carola Bauckholt klinkt op de grens van toon en ruis, klank en stilte. In *Schlammflocke* bloeien muzikale texturen op uit mysterieuze natuurgeluiden. Ook Sander Germanus slecht grenzen in zijn muziek door te componeren met de minieme toonsafstanden die tussen de pianotoetsen liggen, zogenaamde 'microtonen'. Voor zijn nieuwe stuk wil Germanus het akoestische klankenpalet van Musikfabrik uitbreiden met een synthesizer en geeft hij zijn eigen draai aan elementen uit de popmuziek. Weliswaar geen première, maar zeker niet te missen: Unsuk Chins *Gougalon*, waarin de Koreaanse componiste op onnavolgbare wijze herinneringen ophaalt aan de capriolen van een straattheatergroep in Seoul. - JC

SPIEGELZAAL 13.40-14.05 UUR
 Frederike Berntsen in gesprek met Sander Germanus en Rozalie Hirs

Ensemble Musikfabrik

De Concertgebouw Prijs voor Radio Filharmonisch Orkest en Groot Omroepkoor, een Grammy-nominatie voor het koor, een Edison-nominatie voor het orkest. In het seizoen 2017-2018 bewezen de 'huisensembles' van de NTR ZaterdagMatinee weer eens hun ongeëvenaarde kwaliteiten. Tientallen concerten met veelal uniek repertoire in de Matinee, het AVROTROS Vrijdagconcert en Het Zondagochtend Concert. Vernieuwende concertideeën als Pieces of Tomorrow en Out of the Blue die een opvallend jong publiek bereiken. Optredens op het Lowlands Festival (2014), het grenzenslechtende festival Le Guess Who? (TivoliVredenburg, 2017) en Podium Witteman in Concert (Carré, 2017). En: koor en orkest leveren hun bijdrage aan steeds méér televisieprogramma's. Niet voor niets dragen drie van onze Matinee-series hun naam...

ONZE UNIEKE ENSEMBLES

De eerste chef-dirigent van het orkest, Albert van Raalte, was ervan overtuigd dat een radioconcert iets wezenlijk anders was dan 'zomaar' een concert in de zaal. Al in 1946 schreven J.J.F. Stokvis en Levinus van Looi in hun boek *Radio Nederland, Een band tussen den luisteraar en zijn Nederlandschen omroep*: "Het radio-concert moet het publiek ook met die werken in aanraking brengen, die in de concertzalen niet zo gauw te hooren zijn. De concertzalen zijn nu eenmaal afhankelijk van commerciële resultaten en de radio is dat niet of liever gezegd: behoort dat niet te zijn! Daarom meende Van Raalte in den begintijd al goed te doen onbekende werken uit de klassieke literatuur, verder stiefmoederlijk behandelde werken van moderne componisten, voor de microfoon te moeten spelen." Ook al is sinds eind jaren vijftig, en zeker sinds het ontstaan van de ZaterdagMatinee (aanvankelijk Matinee op de Vrije Zaterdag) in 1961, gelukkig wél publiek bij de concerten aanwezig en heeft men de omroepstudio verruild voor de mooiste concert-

zalen van de wereld, het idee van Van Raalte heeft niet aan belang ingeboet. Het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor brengen bijzonder geprogrammeerde concerten en concertante opera-uitvoeringen. Nederlandse en wereldpremières vormen een belangrijk onderdeel van het repertoire. Het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest verzorgen een aanzienlijk deel van de series met levende muziek op de radio, in de concerten die vanuit Utrecht en Amsterdam live op NPO Radio 4 worden uitgezonden. Bovendien werken zij meer en meer mee aan andere uitzendingen op radio en televisie, van Podium Witteman en De Wereld Draait Door tot In Holland staat een kerk, het NPO Radio 4 Kerstconcert en Maestro Jules Onthult. Ook in de concertreeksen Pieces of Tomorrow en Out of the Blue in Utrecht, de lunchconcerten in Hilversum en bij de Robeco Summernights weten koor en orkest een nieuw publiek te bereiken: muzikliefhebbers van alle leeftijden die anders veelal niet zo gemakkelijk naar een concert zouden gaan.

Groot Omroepkoor

Met 67 vocalisten is het Groot Omroepkoor het enige professioneel opererende koor van deze omvang in Nederland. Al sinds zijn oprichting in 1945 is het Groot Omroepkoor een onmisbare factor in het grote koor-symfonische repertoire in ons land. Het zingt niet alleen de koorpartijen in de opera's, oratoria en cantates in de concertseries van de Nederlandse Publieke Omroep, de NTR ZaterdagMatinee, het AVROTROS Vrijdagconcert en Het Zondagochtend Concert. Het brengt ook a cappella-concerten in het Amsterdamse Concertgebouw, in TivoliVredenburg en de Utrechtse Jacobikerk. In februari 2018 vond het derde Groot Meezingconcert plaats; tijdens de heuse happenings (met workshops) zongen zo'n twaalfhonderd liefhebbers *Verdi's Requiem*. In de omroepseries zingt het koor dikwijls hedendaags werk: vaak opdrachtwerken van Nederlandse componisten zoals Wagemans, Wagenaar, Visman, Manneke, Momotenko-Levitsky en Roukens en premières van werk van hedendaagse buiten-

landse componisten, onder wie MacMillan, Henze, Adams en Glanert, maar ook al 'klassieke' twintigste-eeuwse componisten als Boulez, Stockhausen, Kagel, Ligeti en Messiaen. Op de palmares staan vele opera's en koorwerken uit de negentiende, twintigste en eenentwintigste eeuw. Uiteraard wordt daarbij samengewerkt met de beste orkesten: in de omroepseries doorgaans met het Radio Filharmonisch Orkest onder leiding van chef-dirigent Markus Stenz en gastdirigenten als Jaap van Zweden, Edo de Waart, James Gaffigan en Vladimir Jurowski. Ook met Het Koninklijk Concertgebouworkest bestaat een lange en zeer gewaardeerde samenwerking. De vele concerten met Bernard Haitink, Riccardo Chailly, Nikolaus Harnoncourt en Mariss Jansons maken deel uit van het collectieve muzikale geheugen van het koor. Een van de historische momenten was de Nederlandse première in 1964 van Benjamin Britten's *War Requiem* onder leiding van de componist zelf en Bernard Haitink. Het Groot Omroepkoor wordt bovendien met enige

regelmaat uitgenodigd door het Rotterdams Philharmonisch Orkest, het Orchestre Philharmonique de Radio France en de Berliner Philharmoniker. De eerste officiële chef-dirigent van het Groot Omroepkoor was Kenneth Montgomery. Na hem waren respectievelijk Robin Gritton, Martin Wright, Simon Halsey, Celso Antunes en Gijs Leenaars chef-dirigent; elk van hen koestert warme herinneringen aan zijn tijd bij het koor. Sinds 1 maart 2015 is Klaas Stok koorleider van het Groot Omroepkoor. Michael Gläser is vaste gastdirigent sinds september 2010. Peter Dijkstra treedt per 1 september 2018 aan als eerste gastdirigent. Ook op cd is het Groot Omroepkoor te horen in een veelzijdig repertoire: er zijn opnamen van werk van onder anderen Kurtág, Keuris, Diepenbrock, Mahler, Wagner, Elgar, Rihm, Poulenc, MacMillan, Rachmaninov en Van Gilse.

www.grootomroepkoor.nl

Vriend worden van het Omroepkoor?

Kijk ook op www.vriendengrootomroepkoor.nl

Radio Filharmonisch Orkest

Het Radio Filharmonisch Orkest wordt sinds 2012 geleid door chef-dirigent Markus Stenz. Zijn voorgangers waren, na grondlegger Albert van Raalte (1945-1949), Paul van Kempen (1949-1955), Bernard Haitink (1957-1961), Jean Fournet (1961-1978), Willem van Otterloo (1962-1972), Hans Vonk (1978-1979), Sergiu Comissiona (1983-1989), Edo de Waart (1989-2004) en Jaap van Zweden (2005-2012). Het orkest werkte bovendien samen met illustere gastdirigenten als Leopold Stokowski, Kirill Kondrashin, Antal Doráti, Charles Dutoit, Mariss Jansons, Michael Tilson Thomas, Gennady Rozhdestvensky, Peter Eötvös, John Adams, Christoph Eschenbach, Vasily Petrenko, Vladimir Jurowski en Valery Gergiev. De Amerikaan James Gaffigan, vaste gastdirigent sinds 2011, tekende onlangs bij tot en met seizoen 2022-2023. Het orkest onderhoudt speciale contacten met dirigenten die een belangrijke rol in zijn geschie-

DE PERS OVER HET GROOT OMROEPKOOR

"Widmann's polystylism comprises free atonality, Wagnerian amplitude, late Romanticism, Bavarian beer tent jollity, and a recurring love duet reminiscent of *West Side Story*. [Markus] Stenz and his musicians handled all of it with flair. The same goes for the Netherlands Chamber Choir and the Netherlands Radio Choir. They were magnificent in the dense, massive polyphony and exact in the septets and spoken choruses."

recensie Jenny Camilleri, *WIDMANN Babylon*,

website Bachtrack 5 juni 2017

"Hoe terecht die erkenning [met de Concertgebouw Prijs] is, bewezen beide ensembles in de ZaterdagMatinee maar weer eens. Sinds jaar en dag vormen ze de gulden basis voor de concerten en opera's daar."

recensie Peter van der Lint, *VERDI Simon Boccanegra*,

Trouw 19 september 2017

"[In] de Drie Psalmen van Mendelssohn laat het koor horen waarom het zo goed is. Een evenwichtige koorklank, heldere uitspraak, beweeglijke stemmen, mooie intonatie en beheerste expressie kenmerken de uitvoering."

recensie Ynske Gunning, *Groot Omroepkoor o.l.v. Klaas Stok in de Philharmonie in Haarlem*, *Haarlems Dagblad* 21 januari 2017

denis hebben gespeeld. Niet voor niets verleende het eretitels aan Jaap van Zweden (honorary chief conductor), Edo de Waart (eredirigent) en Bernard Haitink, die in december 2012 het beschermheerschap heeft aanvaard. Haitink, die helemaal aan het begin van zijn carrière chef-dirigent van het Radio Filharmonisch Orkest was, vierde in 2014 zijn zestigjarig dirigentenjubileum niet toevallig met 'zijn' orkest, als opening van het ZaterdagMatinee-seizoen 2014-2015. En hij was zó enthousiast, dat hij sindsdien bijna ieder seizoen terugkeert.

DE PERS OVER HET RADIO FILHARMONISCH ORKEST

"Tussen John Adams en het Radio Filharmonisch Orkest klikt het al jaren geweldig en dat was te horen aan het gemak waarmee het orkest zaterdagmiddag door de duivels lastige partituur van *Short Ride in a Fast Machine* raasde."

recensie Roeland Hazendonk, werk van *ADAMS, COPLAND EN STRAVINSKY*, *Het Parool* 8 mei 2017

"Dirigent Vasily Petrenko weet een diepte uit de strijkers van het Radio Filharmonisch Orkest te halen die je zelden hoort."

recensie Merlijn Kerkhof, *RIMSKI-KORSAKOV De gouden haan*, *de Volkskrant* 18 december 2017

"In Wagner [*Tristan und Isolde*: ouverture & Liebestod] viel de warm zinderende klank van het strijkorkest op in de dynamische uitvoering die Stenz met zijn doelmatige directie tot stand bracht. De *Turangalila* [van Messiaen] klonk uitbundig en spetterend. Het ware hoogtepunt was echter de nachtelijke verstilling in deel 6 ('Tuin van de slaap'), waarin Ueli Wiget sfeervol de zang van de nachtegaal op de vleugel liet klinken tegen heerlijk diffuse orkestklanken."

recensie Christo Lelie, *AVROTROS Vrijdagconcert*,

Trouw 27 november 2017

Meer dan welk ander Nederlands symfonieorkest speelt het Radio Filharmonisch Orkest muziek van dit moment: niet zelden betreft het premières van muziek die in opdracht van de omroepseries NTR ZaterdagMatinee en AVROTROS Vrijdagconcert wordt geschreven. Zo speelde het orkest (wereld) premières van componisten als Messiaen, Berio, Boulez, Henze, Carter, Loevendie, De Vries, Wage-mans, De Raaff, Jeths, Rijnvos, Adams, Birtwistle, Adès, Francesconi, Glanert, Rihm en Widmann. Het orkest heeft bovendien een indrukwekkende plaat-

en cd-catalogus opgebouwd. Op verschillende labels verschenen vanaf de jaren zeventig legendarische grammofoonplaten en cd's met dirigenten als Stokowski, Doráti, Fournet en De Waart. Met dirigent Mark Wigglesworth realiseerde het orkest, in samenwerking met het BBC National Orchestra of Wales, een Sjostakovitsj-serie. Met Jaap van Zweden legde het orkest een Bruckner-cyclus vast. Ook alle symfonieën en de opera *Simplicius Simplicissimus* van Karl Amadeus Hartmann – in seizoen 2013-2014 uitgevoerd in de NTR ZaterdagMatinee – zijn op cd verschenen. Onder leiding van James

Gaffigan worden de zeven symfonieën van Prokofjev opgenomen. Eerder werden ook opnamen van Wagners *Lohengrin*, *Die Meistersinger von Nürnberg* en *Parsifal* (onder Jaap van Zweden uitgevoerd in de NTR ZaterdagMatinee) lovend ontvangen; de live-registratie van *Parsifal* werd onderscheiden met de Edison Klassiek 2012 in de categorie Opera. Mede door de registraties voor de Nederlandse Publieke Omroep treedt het Radio Filharmonisch Orkest op voor een live-publiek dat vele malen groter is dan een concertzaal ooit zal kunnen herbergen. Door de bijzondere programmakeuze en het grote publieksbereik is het Radio Filharmonisch Orkest een essentiële schakel in het Nederlandse muziekleven. In 2014 kreeg het orkest hiervoor een Edison Klassiek Oeuvreprijs toegekend.

www.radiofilharmonischorkest.nl

Wordt u ook vriend van het Radio Filharmonisch Orkest? Zie www.radiofilharmonischorkest.nl/vrienden-van-het-rfo

“GEEN SCHIJN VAN KANS
ZONDER DE ZATERDAGMATINEE”

FANTASIE EN DURF

“Het westerse componeren is al sinds de jaren zeventig zijn vitaliteit kwijt en na een opleving tussen 1970 en misschien nog net 1990 zijn de concert- en theatercultuur een steeds gezapiger eiland geworden waarin nostalgie en een toenemend conservatieve publieksvoorkeur hebben gewonnen van fantasie, durf, geloof in eigen kracht en vernieuwing. De ZaterdagMatinee is de enige serie in het Concertgebouw waarin die oude waarden nog enigszins leven.” Duidelijke woorden

in Het Parool van 20 februari 2017 naar aanleiding van een redelijk ‘normale’ ZaterdagMatinee met werken van Stravinsky (Nederlandse première), Wagemans (wereldpremière) en Brahms. En op 30 november 2015 schreef Joep Stapel in NRC Handelsblad naar aanleiding van de reconstructie van Skrjabin's *Mysterium* door de Rus Alexander Nemtin: “Hoed af voor het lef van de ZaterdagMatinee en de musici om deze buitenissigheid te ontsluiten.” Tegelijkertijd onderstreepte De Telegraaf dat “zo’n

project in Nederland geen schijn van kans zou maken als er geen ZaterdagMatinee bestond”. Dat maakt het belang van de roemruchte concertserie onverminderd groot. Want het is nog steeds zo dat we “zoiets nergens ter wereld vinden”, zoals de Frankfurter Allgemeine Zeitung een paar jaar geleden opmerkte.

Nieuwe muziek ontdekken

De NTR ZaterdagMatinee is internationaal het enige podium waarop onverschrokken nieuw gecomponeerde muziek – vaak in elders nimmer realiseerbare grote bezetting – en onbekende muziek uit vervlogen en recente tijden geprogrammeerd worden naast de bekendere klassieke en twintigste-eeuwse werken. Het doel: met stevige voetnoten niet alleen geschiedenis te schrijven maar haar ook te herschrijven. “We zijn er om nieuwsgierige mensen nieuwe muziek te laten ontdekken,” zegt artistiek leider Kees Vlaardingebroek. “Dat kan muziek zijn die vertelt wat er vandaag de dag speelt, maar ook muziek die lang heeft liggen wachten om werkelijk ontdekt te worden.” En het werkt! De uitvoering van Telemann's zelden gehoorde *Der Tag des Gerichts* in december 2017 kon terecht worden uitgeroepen tot ‘het hoogtepunt van het Telemann-jaar’.

“De ZaterdagMatinee ontdekt en schetst internationale ontwikkelingen”, aldus Vlaardingebroek. “Dat betekent ook dat we de ruimte bieden aan jong talent zoals Bram Kortekaas, wiens Grunberg-werk *Voetnoten bij de menselijke komedie* in oktober 2017 werd uitgevoerd, en Mathilde Wantenaar, die een opdracht kreeg voor seizoen 2018-2019, naast gevestigde componisten.”

Grote namen van deze tijd

Niet alleen de Nederlandse componisten, ook de internationale grote namen wordt een podium geboden, zodat de beste ensembles hun werk kunnen uitvoeren in de mooiste zaal. Wolfgang Rihm was de centrale componist in seizoen 2011-2012, de destijds net overleden Henri Dutilleux kreeg alle aandacht in 2013-2014 en drie jaar later was de beurt aan John Adams. Dat werd een voorlo-

pige kroon op een lange relatie. “Als ik de Johann Sebastian Bach van deze tijd zou moeten noemen, iemand die een hele eeuw weet samen te vatten in zijn werk, dan kom ik uit bij John Adams”, zo motiveert Vlaardingebroek de centrale componist van seizoen 2016-2017. “Zijn muziek is een voorbeeld voor de hele wereld en anno nu nog net zo belangrijk als dertig jaar geleden.”

Zo voert de ZaterdagMatinee niet alleen uit wat andere series links laten liggen, maar helpt door hernemingen van belangwekkende hedendaagse werken de geschiedenis ook een handje om een nieuwe canon van meesterwerken te vormen. Een voorbeeld is de Nederlandse première van de opera *Babylon* van de Oostenrijkse componist Jörg Widmann die als “één van de hoogtepunten van het Holland Festival 2017” (Nieuwe noten) werd onthaald.

Onmisbare rol

Signaleren, ontdekken, restaureren en initiëren. Het zijn taken die de ZaterdagMatinee zich van meet af aan heeft toegeëigend. De concertserie die in 1961 op initiatief van Hans Kerkhoff als de Matinee op de Vrije Zaterdag begon speelt daarom een onmisbare rol in de Nederlandse concert- en muziekhistorie. Kerkhoff beschouwde de serie als een mogelijkheid om de nieuw verworven vrije zaterdag van de arbeider een goede culturele invulling te geven. Maar dankzij de creativiteit en de artistieke onafhankelijkheid waarmee hij programmeerde groeide de zaterdagmiddag uit tot een onmisbare aanvulling op de concerten in het Amsterdamse Concertgebouw. Onbekend repertoire, concertante opera's en vaak groot bezette Nederlandse en eigentijdse muziek werden de vier pijlers onder het artistieke beleid van Kerkhoff. En die zijn door de jaren heen bij andere roemruchte artistiek leiders als Kees Hillen en Jan Zekveld net zo succesvol gebleken. Ook Kees Vlaardingebroek maakt zich al jaren sterk voor de Nederlandse componist, voor grote opdrachten aan internationaal vermaarde componisten, voor de programmering van belangwekkende minder vaak uitgevoerde opera's, voor ander zelden gehoord werk en voor muzikale zaken die niet onopgemerkt

en onbesproken mogen blijven. Zo gaat in het seizoen 2018-2019 de aandacht vooral uit naar de vrouwelijke componist. Niet alleen klinken diverse wereldpremières, ook zelden gehoord werk van vrouwelijke componisten uit vervlogen tijden siert de programma's. "Beschouw het maar als een inhaalrace van vrouwen die totaal verdwenen zijn uit de geschiedenisboeken", zegt Vlaardingbroek. "En als een podium voor vrouwelijke componisten die vandaag de dag veel te zeggen hebben."

Waardering

Het lijkt een risico om steeds onbekend werk te programmeren, maar door alle jaren heen is het publiek blijven komen en meegegroeid met de ZaterdagMatinee. De bezoekers kwamen destijds al voor de sublieme programma's, voor de grote solisten en voor dirigenten die aan de vooravond van een grote internationale carrière al op het Matinee podium stonden. Zo traden in de jaren tachtig Mariss Jansons en Valery Gergiev op initiatief van de Matinee voor het eerst in Nederland op bij het Radio Filharmonisch Orkest. En vanwege hun waardering voor de ZaterdagMatinee blijven de dirigenten van naam komen en maken ze, zoals Pablo Heras-Casado in 2018-2019, zelfs ruimte in hun agenda om meerdere momenten in één seizoen terug te keren.

Omroepensembles

Een onmisbare kurk onder de kwaliteit van de ZaterdagMatinee is daarbij de vertrouwde bijdrage van de omroepensembles: het Groot Omroepkoor en het Radio Filharmonisch Orkest die in 2017 de prestigieuze Concertgebouw Prijs kregen uitgereikt. "Het Radio Filharmonisch Orkest en het Groot Omroepkoor zijn van onschatbare waarde voor het Nederlandse muziekleven en daarmee voor Het Concertgebouw", zo motiveerde Concertgebouw-directeur Simon Reinink de toekenning van de prijs. Juist in de ZaterdagMatinee komt die onschatbare waarde tot haar recht: daar worden risico, avontuur en een veelheid aan groots opgezette spannende nieuwe muziek gekoppeld aan het allerhoogste uitvoeringsniveau. En dat heeft succes. Zelfs de

meest bijzondere, ogenschijnlijk 'lastige' programma's trekken al decennialang, zowel in de zaal alsook op de radio, een omvangrijk en enthousiast publiek. Die constante populariteit mag in een cultureel landschap dat doorlopend verandert en onder druk staat een buitengewone prestatie genoemd worden.

PAUL JANSSEN

DE PERS OVER DE NTR ZATERDAGMATINEE

"*Sunken Garden* [intrigeert] mateloos. Van der Aa stelt via een sprookje vragen over de invloed van techniek op ons leven, en is de eerste operacomponist die écht begrijpt wat er mogelijk is met de kunstvorm. Zo veel technisch vuurwerk, en toch klopt er een hart." *recensie Persis Bekkering, VAN DER AA Sunken Garden, de Volkskrant 23 oktober 2017*

"Hopelijk inspireert de topuitvoering andere programmeurs ballen te tonen en het publiek ook al die andere oratoria en opera's te laten ontdekken: eindelijk gerechtigheid voor Telemann." *recensie Merlijn Kerkhof, TELEMANN Der Tag des Gerichts, de Volkskrant 11 december 2017*

"In de ZaterdagMatinee was dit weekeinde op topniveau mee te maken [hoe het drama in de muziek gestalte krijgt]. *Intermezzo* kreeg een prachtuitvoering door het Radio Filharmonisch Orkest. Onder leiding van de oude meester David Zinman speelde het de rijke, licht melancholieke partituur voortreffelijk. Ster van de middag was de sopraan Carola Glaser [...]. Ook de rest van de cast was als altijd in de Matinee van hoog niveau." *recensie Roland Hazendonk, STRAUSS Intermezzo, Het Parool 27 maart 2017*

"Onder leiding van de bevlogen, verrukkelijk verdiaans dirigerende James Gaffigan schraagden koor en orkest deze zaterdag een uitvoering die in de annalen bij de beste van de rijke matinee-historie kan worden bijgeschreven. Het was een van die middagen waarop alle ingrediënten magnifiek op hun plek vielen." *recensie Peter van der Lint, VERDI Simon Boccanegra, Trouw, 19 september 2017*

INFORMATIE & BESTELLEN

Zoals altijd kunt u ook dit seizoen een passe-partout bestellen voor alle 30 ZaterdagMatinees. Bij een passe-partout komt de gemiddelde toegangsprijs op € 21,33 per Matinee (een korting van

ongeveer 54% ten opzichte van de prijs van 30 losse kaartjes). Abonnementen en passe-partouts zijn niet persoonlijk. U kunt dus heel goed met anderen samen een passe-partout of serie kopen.

PASSE-PARTOUT 30 concerten
PASSE-PARTOUT € 640 (U BESPAART € 741)

OPERA 5 concerten
ABONNEMENT € 275 (U BESPAART € 32)
LOSSE KAARTEN € 65 / OPERA-3: € 47
KORTINGSPRIJS € 58 / € 41

RFO & FRIENDS I 6 concerten
ABONNEMENT € 235 (U BESPAART € 30)
LOSSE KAARTEN € 40 / RFO & FRIENDS I-2: € 65
KORTINGSPRIJS € 35 / € 58

RFO & FRIENDS II 6 concerten
ABONNEMENT € 210 (U BESPAART € 30)
LOSSE KAARTEN € 40
KORTINGSPRIJS € 35

GOK & FRIENDS 4 concerten
ABONNEMENT € 150 (U BESPAART € 24)
LOSSE KAARTEN € 40
GOK & FRIENDS-2 & 4: € 47
KORTINGSPRIJS € 35 / € 41

OUDE MUZIEK 5 concerten
ABONNEMENT € 205 (U BESPAART € 30)
LOSSE KAARTEN € 47
KORTINGSPRIJS € 41

HEDEENDAAGS 4 concerten
ABONNEMENT € 140 (U BESPAART € 20)
LOSSE KAARTEN € 40
KORTINGSPRIJS € 35

BESTELLEN EN VERLENGEN VAN PASSE-PARTOUTS EN SERIES

Uw bestelling of verlenging van concertseries wordt verwerkt door de afdeling Klantcontact en Verkoop van Het Koninklijk Concertgebouw. Voor vragen over uw bestelling kunt u contact opnemen via:

- **e-mail** serie@concertgebouw.nl
- **ConcertgebouwSerielijn** 020 3059977 (standaard tarief, dagelijks van 10-17 uur, tot en met 31 maart 2018)
- **Concertgebouwlijn** 0900 6718345 (€ 1,00 per gesprek, dagelijks van 10-17 uur vanaf 1 april 2018)

Let op: de verlengperiode voor de huidige seriehouders loopt tot en met zaterdag 31 maart 2018. Na deze datum vervalt het verlengingsrecht op een vaste stoel in een serie.

U kunt op 3 manieren bestellen:

▪ ONLINE

U bestelt of verlengt uw series voordelig, snel én makkelijk 24 uur per dag via www.concertgebouw.nl/series. U heeft daarbij rechtstreeks toegang tot de zaalplattengronden. Met uw persoonlijke account verlengt u uw vaste stoelen of kiest u andere stoelen en/of andere series. Heeft u nog geen Concertgebouw-account, dan kunt u dit aanmaken en meteen de series van uw keuze kopen.

U ontvangt per omgaande de bevestiging van uw bestelling per e-mail. U betaalt met een eenmalige machtiging (indirecte betaling, incassering in juni 2018), creditcard of iDEAL (directe betaling).

Voor deze service wordt € 4,00 per transactie gerekend.

▪ TELEFONISCH

Wilt u liever telefonisch bestellen? Dan bestelt of verlengt u uw series via de speciale ConcertgebouwSerielijn. Deze is geopend van dinsdag 27 februari tot en met zaterdag 31 maart 2018,

dagelijks van 10-17 uur via 020 3059977 (standaardtarief).

De medewerkers kunnen uw series verlengen en/of passend advies geven over de beschikbare stoelen. Vanaf 1 april 2018 kunt u voor deze service terecht bij de reguliere Concertgebouwlijn, dagelijks van 10-17 uur via 0900 6718345 (€ 1,00 per gesprek). U ontvangt per omgaande de bevestiging van uw bestelling per e-mail of per post. U betaalt met een eenmalige machtiging (indirecte betaling, incassering in juni 2018) of per creditcard (directe betaling).

Voor deze service wordt € 8,00 per transactie gerekend.

▪ SCHRIFTELIJK

U bestelt of verlengt uw series schriftelijk door middel van het insturen van de bijgesloten bestelbon. Let wel: deze bestelbon is lang onderweg per post (vanwege het antwoordnummer kost dit 4 dagen) en het kost beduidend meer tijd om een bestelbon te verwerken. De keuze van betere stoelen zal beperkter zijn. U betaalt met een eenmalige machtiging (indirecte betaling, incassering juni 2018). **Voor deze service wordt € 10,00 per bestelbon gerekend.**

BESTELLEN VAN LOSSE KAARTEN

Vanaf vrijdag 1 juni 2018 kunt u voor alle concerten ook losse kaarten kopen.

U kunt deze op 3 manieren kopen:

- **ONLINE** www.concertgebouw.nl/matinee
- **TELEFONISCH** Concertgebouwlijn 0900 6718345 (€ 1,00 per gesprek), dagelijks van 10-17 uur.
- **KASSA** Maandag tot en met vrijdag geopend van 13-19 uur, zaterdag en zondag van 10-19 uur. Als er geen avondconcert is, sluit de kassa om 17 uur.

Kortingen

De kortingstarieven op de losse kaarten gelden voor CJP, 65+ en seriehouders van ZaterdagMatineeseries (seriehouders wordt bij inloggen automatisch een aparte prijslijst getoond). Bij een aantal concerten zijn deze kortingsprijzen ook van toepassing voor tweederangs podiumplaatsen.

BELANGRIJKE DATA

- **27 februari 2018** start serieverkoop
- **31 maart 2018** laatste dag waarop u uw series kunt verlengen met behoud van uw vaste plaatsen. Na deze dag is de speciale ConcertgebouwSerielijn niet meer bereikbaar.
- **1 juni 2018** start van de losse-kaartverkoop voor alle concerten van seizoen 2018-2019
- **juni 2018** incassering van de verleende eenmalige machtigingen voor de series
- **juli 2018** verzending van de seriekaarten

VERKOOP ABONNEMENTEN

(online en telefonisch vanaf 27 februari 2018)
www.concertgebouw.nl/series
ConcertgebouwSerielijn 020 3059977 | 10-17 uur

VERKOOP LOSSE KAARTEN

(online en telefonisch vanaf 1 juni 2018)
www.concertgebouw.nl/matinee
Concertgebouwlijn 0900 6718345 | 10-17 uur | € 1,00 p.g.
Kassa ma-vr 13-19 uur | za-zo 10-19 uur

ALGEMENE INFORMATIE

Actuele informatie vindt u op www.concertgebouw.nl.

Bereikbaarheid

- **openbaar vervoer** Het Concertgebouw is uitstekend bereikbaar per tram (lijnen 2, 3, 5, 12 en 24) en bus (lijnen 347,357 en 397).
- **eigen vervoer** In de omgeving van Het Concertgebouw geldt betaald parkeren (behalve op zondag). Voor de parkeergarage van Q Park kunt u bij de kassa en de garderobe een kortingskaart van 25% krijgen. Goedkoop parkeren kan in de P+R garage bij het Olympisch Stadion. Zie voor details www.amsterdam.nl/pennr.

Toegang zalen

De deuren van de zalen gaan 40 minuten voor aanvang open. Als u te laat komt, wordt u bij een passende onderbreking binnengelaten.

Mindervaliden

Het Concertgebouw is rolstoelvriendelijk. Bezoekers met een gehoorbeperking hebben de keuze uit verschillende systemen. Voor de Grote Zaal zijn radio-ontvangers met hoofdtelefoon of lus beschikbaar. Deze voorzieningen zijn te verkrijgen bij de garderobes. Naast de hoofdentree bevinden zich diverse invaliden-parkeerplaatsen. Voor alle details kijkt u op www.concertgebouw.nl/uw-bezoek/speciale-voorzieningen.

Programmawijzigingen

Levende muziek is mensenwerk. Wijzigingen in de aangekondigde programma's zijn daarom soms onvermijdelijk. De meest actuele informatie vindt u op www.concertgebouw.nl. Programmawijzigingen geven u geen recht op restitutie.

Algemene Bezoekersvoorwaarden

In Het Concertgebouw zijn de Algemene Bezoekersvoorwaarden Concertgebouw N.V. van toepassing, te vinden op www.concertgebouw.nl

CHRONOLOGISCH OVERZICHT

2018|2019

OPERA 1 8 SEP 2018 12.00U
Boris Godoenov
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Vlaams
Radio Koor, Pablo Heras-Casado,
Alexander Tsymbaliuk, Ante
Jerkunica, Dmitry Golovnin,
Ksenia Dudnikova
Moesorgski Boris Godoenov
PAG 22

RFO & FRIENDS I 1 29 SEP 14.15U
Een jonge, nieuwe Mendelssohn
Freiburger Barockorchester,
Pablo Heras-Casado, Isabelle
Faust
Mendelssohn Eerste symfonie |
Scherzo, Intermezzo en Notturmo
uit Midzomernachtsdroom |
Vioolconcert PAG 28

OUDE MUZIEK 1 13 OKT 14.15U
**Nederlandse Bachvereniging:
een 'keizerlijk' componiste**
Nederlandse Bachvereniging,
Shunske Sato, Katharina Konradi,
Luigi Schifano, Emiliano Gonzalez
Toro
De Rossi Il sacrificio di Abramo
(NP) PAG 50

HEDEENDAAGS 1 22 SEP 14.15U
**Hannes Minnaar en drie
Nederlandse premières**
Radio Filharmonisch Orkest,
Wayne Marshall, Hannes Minnaar
Bernstein Overture Candide
Foulds Dynamic triptych (NP)
**Matthews/Weir/Ruders/Sawer/
Torke/Payne/Lindberg** Bright
Cecilia variations (NP)
MacMillan Woman of the
Apocalypse (NP) PAG 56

RFO & FRIENDS II 1 6 OKT 14.15U
Tsoupaki, Debussy en de zee
Radio Filharmonisch Orkest,
Markus Stenz, Lars Vogt, Erik
Bosgraaf, Matthijs Koene
Wagner Overture en
Verwandlungsmusik uit Parsifal
Beethoven Vijfde pianoconcert
'Keizersconcert'
Tsoupaki Salto di Saffo (WP)
Debussy La mer PAG 36

RFO & FRIENDS I 2 20 OKT 14.15U
**Fantastique: John Eliot Gardiner
en het genie Berlioz**
Orchestre Révolutionnaire et
Romantique, John Eliot Gardiner,
Lucile Richardot
Berlioz Overture Le Corsaire |
La mort de Cléopâtre | Chasse
royale uit Les Troyens | Ah! Je
vais mourir uit Les Troyens |
Symphonie fantastique PAG 29

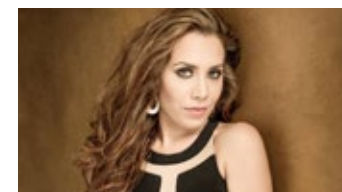
OUDE MUZIEK 2 3 NOV 13.30U
**Hoe de opera Engeland
veroverde: Blow en Purcell**
Early Opera Company,
Christian Curnyn
Blow Venus and Adonis
Purcell Dido and Aeneas PAG 51

GOK & FRIENDS 1 10 NOV 14.15U
**Lili Boulanger & de
Psalmensymfonie**
Radio Filharmonisch Orkest, Groot
Omroepkoor, Edward Gardner
Ravel Le tombeau de Couperin
Boulanger Du fond de l'abîme
(Psalm 130)
Bach/Webern Ricercare
Stravinsky Psalmensymfonie
PAG 44

RFO & FRIENDS II 2 1 DEC 14.15U
Harconcert door Lavinia Meijer
Radio Filharmonisch Orkest,
Ludovic Morlot, Lavinia Meijer
Mendelssohn Overture
Midzomernachtsdroom
Saariaho Trans (NP)
Stravinsky De vuurvogel PAG 37

OPERA 2 15 DEC 2018 13.30U
Romeo en Julia in Zwitserland
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Sir Mark
Elder, Matthew Newlin, Marina
Costa-Jackson, David Stout
Delius A village Romeo and Juliet
(NP) PAG 23

GOK & FRIENDS 2 22 DEC 14.15U
Mozart met Marc Minkowski
Les Musiciens du Louvre, Marc
Minkowski
Händel/Mozart Ode auf St. Caecilia
Mozart Mis in c, KV 427 'Grote'
PAG 45

RFO & FRIENDS I 3 12 JAN 14.15U
**Vasily Petrenko over leven en
overleven**
Radio Filharmonisch Orkest,
Vasily Petrenko, Alina Ibragimova
Oestvolkskaja De droom van
Stepan Razin
Sjostakovitsj Tweede vioolconcert
Brahms Eerste symfonie PAG 30

HEDEENDAAGS 2 19 JAN 14.15U
**Andriessen, Agamemnon en het
sterrenstof van Unsuk Chin**
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, JoAnn Falletta
Debussy Prélude à l'après-midi
d'un faune
Andriessen Agamemnon (NP)
Chin Le chant des enfants des
étoiles (NP) PAG 57

OUDE MUZIEK 3 26 JAN 14.15U
Uit Händels schaduw
Ghislieri Choir & Consort, Giulio
Prandi
Vivaldi Sonate 'Al santo sepolcro'
D'Astorga Stabat Mater
Bononcini Anthem for the funeral
of the Duke of Marlborough
Händel Dixit Dominus PAG 52

RFO & FRIENDS II 3 2 FEB 14.15U
Op de vleugels van Bach
Radio Filharmonisch Orkest,
James Gaffigan, Simone Lamsma
Goebaidoelina Offertorium
Brahms Vierde symfonie PAG 38

OPERA 3 9 FEB 13.00U

Vivaldi op de Olympische Spelen

La Cetra Barockorchester & Vokalensemble Basel, Andrea Marcon, David Hansen, Carlos Mena

Vivaldi L'Olimpiade PAG 24

GOK & FRIENDS 3 16 FEB 14.15U

Liederen en dansen van de dood

Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Xian Zhang, Dmitry Ulyanov, Lisette Bolle

Whitley Speak out (NP)

Moesorgski/Sjostakovitsj

Liederen en dansen van de dood

Verdi Quattro pezzi sacri PAG 46

OUDE MUZIEK 4 2 MRT 13.30U

Sacraal entertainment: Kaïn en Abel

B'Rock Orchestra, René Jacobs, Birgitte Christensen, Kristina Hammarström, Olivia Vermeulen

Scarlatti Cain overo Il primo omicidio PAG 53

RFO & FRIENDS I 4 9 MRT 14.15U

Bartók, Beethoven en geestverwanten

Radio Filharmonisch Orkest, Markus Stenz, Tabea Zimmermann

Zimmermann Sinfonie in einem Satz

Bartók Altvioolconcert

Kurtág Petite musique solennelle

- En hommage à Pierre Boulez 90

Beethoven Vierde symfonie PAG 31

RFO & FRIENDS II 4 16 MRT 14.15U

Geisers, fjorden en de Russische connectie

Radio Filharmonisch Orkest, Stanislav Kochanovsky, Sergey Khachatryan

Thorvaldsdottir Aeriality (NP)

Sibelius Vioolconcert

Rachmaninov Eerste symfonie PAG 39

HEDEENDAAGS 3 23 MRT 14.15U

Groot Omroepkoor: Wantenaar en Goebaidoelina

Groot Omroepkoor, Philipp Ahmann, Ivan Monighetti

Wantenaar nieuw werk (WP)

Tsjaikovski Delen uit Negen geestelijke koorwerken

Goebaidoelina Sonnengesang PAG 58

RFO & FRIENDS I 5 30 MRT 14.15U

Raskatov en Tsjaikovski's 'Pathétique'

Radio Filharmonisch Orkest, Otto Tausk, Maria Milstein

Raskatov In excelsis (NP)

Tsjaikovski Zesde symfonie

'Pathétique' PAG 32

RFO & FRIENDS II 5 6 APR 13.15U

Pablo Heras-Casado en odes aan het verleden

ASKO|Schönberg, Mahler Chamber Orchestra, Pablo Heras-Casado, Alexander Melnikov, Marina Heredia

Nas Horseless Carriage (WP)

Stravinsky Pulcinella-suite

Beethoven Eerste pianoconcert

Falla El amor brujo PAG 40

OPERA 4 13 APR 13.30U

Giancarlo Andretta dirigeert Verdi's Nabucco

Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Giancarlo Andretta, Franco Vassallo, Tatiana Serjan, Vitalij Kowaljow

Verdi Nabucco PAG 25

OUDE MUZIEK 5 20 APR 14.15U

Nieuwe juwelen uit de barok

Cappella Mediterranea, Choeur de Chambre de Namur, Leonardo García Alarcón

Colonna Mis in e | Dixit Dominus | Sacre lamentazioni

Giorgi Improperium expectavit | Ave Maria | Dexter Domini

PAG 54

GOK & FRIENDS 4 4 MEI 14.15U

René Jacobs dirigeert

Beethovens Missa solemnis

Freiburger Barockorchester, RIAS Kammerchor, René Jacobs

Beethoven Missa solemnis

PAG 47

RFO & FRIENDS I 6 11 MEI 14.15U

Vänskä/Gavrylyuk: Pastorale en pianogeweld

Radio Filharmonisch Orkest, Osmo Vänskä, Alexander Gavrylyuk

Saariaho Ciel d'hiver

Rachmaninov Eerste pianoconcert

Beethoven Zesde symfonie

'Pastorale' PAG 33

HEDEENDAAGS 4 18 MEI 14.15U

Grenzen voorbij: drie premières

Ensemble Musikfabrik, Emilio Pomarico, Marco Blaauw

Germanus nieuw werk (WP)

Saunders Bite

Bauckholt Schlammflocke (NP)

Hirs nieuw werk (WP)

Chin Gougalon - Scenes from a street theatre PAG 59

RFO & FRIENDS II 6 25 MEI 14.15U

Uit Tsjechië: Martinů en Dvořák

Rotterdams Philharmonisch Orkest, Manfred Honeck, Frank Peter Zimmermann

Dvořák/Honeck Rusalka-fantasie (NP)

Martinů Tweede vioolconcert

Dvořák Achtste symfonie PAG 41

OPERA 5 1 JUN 13.00U

Schrekers amorele wereld:

Die Gezeichneten

Radio Filharmonisch Orkest, Groot Omroepkoor, Markus Stenz, Michael Kupfer-Radecky, Markus Eiche, Marco Jentsch

Schreker Die Gezeichneten

PAG 26

DEEL VAN DE WERKELIJKHEID

Bijna 'toevallig' ontdekte zij een spanning op foto's van boomkruinen die zij van onder af had gefotografeerd: "alsof ik het proces van groei en verandering op heterdaad had betrap! Die ervaring is de kiem van waaruit al mijn autonome werk ontstaat."

In deze brochure vindt u zes intrigerende

werken van Ilona Plaum.

"Niets is zo spannend als het fenomeen werkelijkheid. Zij lijkt iets buiten mij, en ik ervaar een scheiding, een oppositie, een duel: het eindige 'ik' tegenover de uitgestrekte eeuwigheid. Maar ik realiseer me ook dat deze buitenwereld continu in mij overloopt. Ik adem haar in en uit. Ik eet haar op."

"Die ervaring van 'het samenvallen met' aan de ene kant en 'het buitengesloten zijn' aan de andere kant probeer ik te delen met de toeschouwer. Ik heb altijd met mijn handen een werkelijkheid willen scheppen, te midden van de realiteit. Het zorgvuldig uitsnijden van papieren silhouetten is een overblijfsel van mijn achtergrond als edelsmid. Vanaf het moment dat ik het 'buiten werken' verruilde voor het werken in mijn atelier, werd het scheppen, het toe-eigenen, belangrijker. Ik begon de achtergronden te schilderen. Als een afdruk in het nu maak ik mijzelf als maker in het beeld zichtbaar – dat verleent het een zekere intimiteit. De camera, met haar technische weergave van de realiteit, doet het tegenovergestelde: die plaatst de beschouwer op afstand, op de positie van de steenbok die hoog op de berg een goed overzicht heeft over de vallei onder hem, maar hem juist daarom afsluit van directe deelname. De camera maakt ons tot observator van een schouwspel dat ons omringt en waar we tegelijkertijd deel van uitmaken. Dat vind ik zo krankzinnig fascinerend aan de camera!"

"Om dynamiek te generen, of een structuur, heb je niet het hele regenboogpalet nodig. Al met één enkele kleur kun je een spel van licht en donker maken. Ik teken de laatste jaren vooral met donkergroen. Die kleur is voor mij onlosmakelijk verbonden met de groei en de ruimtelijke expansie van een plant of boom. Wie googelt naar 'celvermeerdering' vindt prachtige animaties die de levenscyclus van een cel illustreren. Een universum op zich!"

EXPOSITIE Ilona Plaum 3 maart - 7 april 2018
galerie dudokdegroot, Amsterdam
dudokdegroot.nl | ilonaplaum.nl

COLOFON

Uitgave NPO Radio 4 / Stichting Omroep Muziek

TEKSTBIJDAGEN Willem Bruls, Joep Christenhusz, Thea Derks, Paul Janssen en Siebe Riedstra

REDACTIE Onno Schoonderwoerd

OMSLAGBEELD & SCHEIDINGSPAGINA'S Ilona Plaum

FOTOGRAFIE Astrid Ackermann, Dario Acosta, Etienne Ansotte, Mats Bäcker, David Adam Beloff, Marco Borggreve, Simon van Bortel, Felix Broede, Sim Canetty-Clarke, Pia Clodi, Martin Chiang, Corbino, Benjamin Ealovega, Fumiaki Fujimoto, Georges Gobet, Harald Hoffmann, Jonas-Werner Hohensee, Greg Helgeson, Ruud Jonkers, Priska Ketterer, Emelie Kroon, Lisa Marie Mazzucco, Mark McNulty, Philip Mechanicus, Jean-Baptiste Millot, Josep Molina, Jacob Olie, Antonio Panizza, Simon Pauly, Fernando Sancho, Daniel Schäfer, Otto van den Toorn, Yat Ho Tsang, Robin Utrecht, Eva Vermandel, Juan Carlos Villaroel, Danny Wandelt, Allard Willemse, Hans van der Woerd

VORMGEVING Norbert Croonenberg
DRUK Boom+Verweij Grafiservices, Mijdrecht

Fotografen en andere rechthebbenden die menen aan deze uitgave aanspraken te kunnen ontlenen, wordt verzocht contact op te nemen met de uitgeefster.

Copyright 2018 © NTR ZaterdagMatinee, Hilversum

ALLE RECHTEN VOORBEHOUDEN

Niets uit deze uitgave mag worden verveelvoudigd en/of openbaar gemaakt in enige vorm, hetzij door druk, fotokopie, microfilm of enige andere manier, tenzij met uitdrukkelijke voorafgaande toestemming van de uitgeefster.

2018-2019
HET CONCERTGEBOUW
AMSTERDAM

NTR
ZATERDAG
MATINEE

▶ Bestelformulier
voor series en
passe-partouts

ntr:

RADIO
FILHARMONISCH
ORKEST

GROOT
OMROEPKOOR

BESTELFORMULIER VOOR SERIES EN PASSE-PARTOUTS

S.V.P. INVULLEN MET BLOKLETTERS
OF BESTEL ONLINE VIA WWW.CONCERTGEBOUW.NL/SERIES

VOORLETTERS/NAAM M/V

STRAAT/HUISNUMMER

POSTCODE/WOONPLAATS

TELEFOON

E-MAIL

GEBOORTEDATUM

DIT ROZE VLAK NIET INVULLEN

ORDNR.

Bestelt de volgende series

Is dit een verlenging van uw vorige serie of passe-partout?

☒ Passe-partout voor 30 concerten à € 640	☐ ja ☐ nee*
☒ Opera à € 275	☐ ja ☐ nee
☒ RFO & Friends I à € 235	☐ ja ☐ nee
☒ RFO & Friends II à € 210	☐ ja ☐ nee
☒ GOK & Friends à € 150	☐ ja ☐ nee
☒ Oude Muziek à € 205	☐ ja ☐ nee
☒ Hedendaags à € 140	☐ ja ☐ nee

Administratiekosten: € 10

* aankruisen wat van toepassing is

Ik verleen een eenmalige machtiging aan Het Concertgebouw N.V. om het totaalbedrag af te schrijven van mijn IBAN-rekening:

--	--	--	--	--	--	--	--	--	--	--

DATUM

HANDTEKENING

Gelieve in een envelop te zenden aan: Het Concertgebouw N.V.
Antwoordnummer 17902 1000 WR Amsterdam (postzegel niet nodig)

Uw adresgegevens kunnen door de NTR Zaterdag-Matinee worden gebruikt om u te informeren over eventuele programmawijzigingen en om u op de hoogte te stellen van activiteiten en speciale aanbiedingen.

SEIZOEN 2018-2019

8 SEP 12.00U OPERA 1
Moesorgski - Boris Godoenov
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Heras-Casado

22 SEP 14.15U HEDENDAAGS 1
Hannes Minnaar en drie Nederlandse premières
Radio Filharmonisch Orkest,
Marshall, Minnaar

29 SEP 14.15U RFO & FRIENDS I 1
Een jonge, nieuwe Mendelssohn
Freiburger Barockorchester,
Heras-Casado, Faust

6 OKT 14.15U RFO & FRIENDS II 1
Tsoupaki, Debussy en de zee
Radio Filharmonisch Orkest, Stenz,
Vogt, Bosgraaf, Koene

13 OKT 14.15U OUDE MUZIEK 1
Nederlandse Bachvereniging: een 'keizerlijk' componiste
Nederlandse Bachvereniging, Sato

20 OKT 14.15U RFO & FRIENDS I 2
Fantastique: John Eliot Gardiner en het genie Berlioz
Orchestre Révolutionnaire et
Romantique, Gardiner

3 NOV 13.30U OUDE MUZIEK 2
Hoe de opera Engeland veroverde: Blow en Purcell
Early Opera Company, Curnyn

10 NOV 14.15U GOK & FRIENDS 1
Aanklacht en glorie: Lili Boulanger en de Psalmensymfonie
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Gardner

1 DEC 14.15U RFO & FRIENDS II 2
Feeëriek harpconcert door Lavinia Meijer
Radio Filharmonisch Orkest,
Morlot, Meijer

15 DEC 2018 13.30U OPERA 2
Delius - A village Romeo and Juliet
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Elder

22 DEC 14.15U GOK & FRIENDS 2
Mozart met Marc Minkowski
Les Musiciens du Louvre, Minkowski

12 JAN 14.15U RFO & FRIENDS I 3
Vasily Petrenko over leven en overleven
Radio Filharmonisch Orkest,
Petrenko, Ibragimova

19 JAN 14.15U HEDENDAAGS 2
Andriessen, Agamemnon en het sterrenstof van Unsuk Chin
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Falletta

26 JAN 14.15U OUDE MUZIEK 3
Uit Händels schaduw
Ghislieri Choir & Consort, Prandi

2 FEB 14.15U RFO & FRIENDS II 3
Op de vleugels van Bach
Radio Filharmonisch Orkest,
Gaffigan, Lamsma

9 FEB 13.00U OPERA 3
Vivaldi - L'Olimpiade
La Cetra, Marcon

16 FEB 14.15U GOK & FRIENDS 3
Liederen en dansen van de dood
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Zhang, Ulyanov

2 MRT 13.30U OUDE MUZIEK 4
Scarlatti - Cain overo Il primo omicidio
B'Rock Orchestra, Jacobs

9 MRT 14.15U RFO & FRIENDS I 4
Bartók, Beethoven en geestverwanten
Radio Filharmonisch Orkest, Stenz,
Zimmermann

16 MRT 14.15U RFO & FRIENDS II 4
Geisers, fjorden en de Russische connectie
Radio Filharmonisch Orkest,
Kochanovsky, Khachatryan

23 MRT 14.15U HEDENDAAGS 3
Groot Omroepkoor: Wantenaar en Goebaidoelina
Groot Omroepkoor, Ahmann,
Monighetti

30 MRT 14.15U RFO & FRIENDS I 5
Raskatov en Tsjaikovski's 'Pathétique'
Radio Filharmonisch Orkest,
Tausk, Milstein

6 APR 13.15U RFO & FRIENDS II 5
Pablo Heras-Casado en odes aan het verleden
ASKO|Schönberg, Mahler Chamber
Orchestra, Heras-Casado,
Melnikov, Heredia

13 APR 13.30U OPERA 4
Verdi - Nabucco
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Andretta

20 APR 14.15U OUDE MUZIEK 5
Nieuwe juwelen uit de barok
Cappella Mediterranea, Choeur de
Chambre de Namur, Alarcón

4 MEI 14.15U GOK & FRIENDS 4
René Jacobs dirigeert Beethovens Missa solemnis
Freiburger Barockorchester,
RIAS Kammerchor, Jacobs

11 MEI 14.15U RFO & FRIENDS I 6
Vänskä/Gavrylyuk: Pastorale en pianogeweld
Radio Filharmonisch Orkest,
Vänskä, Gavrylyuk

18 MEI 14.15U HEDENDAAGS 4
Grenzen voorbij: drie premières
Ensemble Musikfabrik, Pomárico,
Blauw

25 MEI 14.15U RFO & FRIENDS II 6
Uit Tsjechië: Martinů en Dvořák
Rotterdams Philharmonisch
Orkest, Honeck, Zimmermann

1 JUN 13.00U OPERA 5
Schreker - Die Gezeichneten
Radio Filharmonisch Orkest,
Groot Omroepkoor, Stenz

WIJZIGINGEN VOORBEHOUDEN

NTR
ZATERDAG
MATINEE

58° SEIZOEN
30 CONCERTEN IN
HET CONCERTGEBOUW
AMSTERDAM

[ZATERDAGMATINEE.NL](https://zaterdagmatinee.nl)